VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Božena Rollinková **2012**

Demografická a sídelní charakteristika Pozořic, jako podkladový materiál pro cestovní ruch.

Vysoká škola polytechnická Jihlava

Tolstého 16, 586 01 Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	**Božena Rollinková**
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Cestovní ruch
Název práce:	**Demografická a sídelní charakteristika Pozořic jako podkladový materiál pro cestovní ruch**
Cíl práce:	Zpracovat podkladové materiály pro obecní úřad s cílem doplnění naučné stezky. 1. Komplexní geografická charakteristika obce (poloha, terénní morfologie, klima, hydrol. charakteristika, pedogeogr. charakteristika, biogeografická charakteristika, hospodářský vývoj a současný stav v modelové obci).2. Historický vývoj obce v časovém průřeza.3. Demografická charakteristika Pozořic (vývoj počtu obyvatelstva, demografická struktura, demografická dynamika, prognóza vývoje).4. Sídelní charakteristika (prostorový vývoj obce, geneticko-morfologické hodnocení, prognóza vývoje).5. Naučná stezka - analýza současného stavu, doplnění o problematiku obyvatelstva a vývoje obce (údaje zjištěné vlastním šetřením).

Prof.PhDr. Petr Chalupa, CSc.
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že s o u h l a s í m s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 1. 12. 2011

.....

Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji panu Prof. PhDr. Petru Chalupovi, CSc. za ochotu, podporu, cenné rady a odborné vedení mé bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat celé své rodině a příteli, kteří mě po celou dobu studia podporovali. Zvláštní poděkování patří úřadu městyse Pozořice za vstřícný přístup a poskytnutí materiálů k mé bakalářské práci.

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

Demografická a sídelní charakteristika Pozořic, jako podkladový materiál pro cestovní ruch

Bakalářská práce

Autor: Božena Rollinková

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Petr Chalupa, CSc.

Jihlava 2012

© 2012 Božena Rollinková

Abstrakt

ROLLINKOVÁ, Božena: Demografická a sídelní charakteristika Pozořic, jako podkladový materiál pro cestovní ruch. Bakalářská práce. Vysoká škola Polytechnická Jihlava. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce Prof. PhDr. Petr Chalupa, CSc. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2012. 83 stran.

Téma bakalářské práce je „Demografická a sídelní charakteristika Pozořic jako podkladový materiál pro cestovní ruch“. Bakalářská práce se zabývá sídelní charakteristikou městyse a analýzou počtu a vývoje obyvatel městyse Pozořice. Analyzuje aktuální demografickou situaci, pozornost věnuje vývoji počtu obyvatel a změnám struktury a dynamiky obyvatel. Nejnovější údaje tvoří základní informační materiál pro informace na naučné stezce. Na konci bakalářské práce jsou výsledky výzkumu. Shrnutí toho, co z bakalářské práce vyplývá a bylo zjištěno, je v závěru.

Klíčová slova: Demografie. Populace. Městys. Naučná stezka. Pozořice.

Abstract

ROLLINKOVÁ, Božena: Demographic characteristics and settlement Pozořice as background material for tourism. Bachelor thesis. College of Polytechnics Jihlava. Department of Tourism. Thesis supervisor: Prof. Mgr. Petr Chalupa, PhD. Level of professional qualifications: Bachelor's degree. Jihlava 2012. 83 pages.

Theme of thesis is "Demographic and residential characteristics Pozořice as background material for tourism". This thesis deals with residential township characteristics and analysis of population and development Pozořice township. Analyzes the current demographic situation, attention is paid to the development and changes in population structure and dynamics of the population. The latest data is the basic information material for information on the nature trail. At the end of the thesis are the results of research. Summary of what the thesis is clear and is found at the end.

Keywords: Demographics. Population. Township. Trail. Pozořice.

Obsah

Úvod ... **16**

I. TEORETICKO - METODOLOGICKÁ ČÁST

1. Cíl práce ... **18**

2. Diskuse literatury ... **19**

3. Metody zpracování ... **20**

4. Výklad pojmů ... **21**

4.1. Dynamika obyvatelstva ... 22

4.1.1. Přirozený pohyb obyvatelstva ... 22

4.1.2. Mechanický pohyb ... 23

4.1.3. Sociálně-ekonomický pohyb ... 25

4.2. Struktura obyvatelstva ... 25

4.3. Demografické disciplíny ... 26

4.4. Demografická data ... 28

5. Městys – definice ... **29**

5.1. Vznik, zánik a území obce ... 29

5.2. Orgány obce ... 29

5.3. Zastupitelstvo obce ... 30

5.4. Rada obce ... 30

5.5. Zákony ... 31

6. Šetrný cestovní ruch ... **32**

6.1. Zásady šetrné turistiky ... 32

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7. Komplexní charakteristika městyse Pozořice ... **34**

7.1. Poloha ... 34

7.2. Přírodní podmínky ... 35

7.2.1. Podnebí ... 35

7.2.2. Vodstvo ... 35

7.2.3. Půdy a biota ... 37

7.3. Stručná sídelní charakteristika ... 38

7.4. Historický vývoj městyse Pozořice ... 39

7.5. Hospodářská charakteristika 41
7.5.1. Průmysl 41
7.5.2. Zemědělství 41
7.5.3. Doprava 41
7.6. Služby 43
7.7. Obyvatelstvo 44
7.8. Budoucí vývoj – výstavba 46
7.8.1. „Územní studie – Lokalita B2, Lepky – Holubická, Pozořice“ 47
7.8.2. „Územní studie – Lokalita P3, Za Myslivcem, Pozořice“ 50
7.9. Zajímavosti a památky významné z hlediska CR 51
8. Naučná stezka Františka Neužila 54
8.1. Současná zastavení na trase naučné stezky 55
8.2. Terénní výzkum a vyhodnocení naučné stezky 62
9. Výsledky 65
10. Závěr 70
11. Seznam použité literatury a dalších pramenů 72
Publikace 72
Elektronické zdroje 73
PŘÍLOHY
12. Seznam příloh 77

Seznam ilustrací

Mapy

Mapa číslo 1 Městys Pozořice *34*
Mapa číslo 2 Studánky v Pozořicích *37*
Mapa číslo 3 Katastr Pozořice *38*
Mapa číslo 4 Výstavba silnic *43*
Mapa číslo 5 Vyznačené lokality pro budoucí výstavbu *46*
Mapa číslo 6 Řešené území *48*
Mapa číslo 7 Schéma 1. varianty pro výstavbu *49*
Mapa číslo 8 Schéma 2. varianty pro výstavbu *49*
Mapa číslo 9 Územní studie lokality P3 ..... *50*
Mapa číslo 10 Vyznačená trasa současné naučné stezky *62*
Mapa číslo 11 Vyznačená trasa navržené naučné stezky *63*

Fotografie

Fotografie č. 1 Na Městečku *56*
Fotografie č. 2 V Zámku *56*
Fotografie č. 3 Spodní Kopec *56*
Fotografie č. 4 Pod ‘‘Dělňákem‘‘ *57*
Fotografie č. 5 Větrný mlýn *57*
Fotografie č. 6 Neužilova zahrada *58*
Fotografie č. 7 Kněží hora *58*
Fotografie č. 8 Jezera *59*
Fotografie č. 9 Alej Františka Neužila *59*
Fotografie č. 10 Cesta kolem Bajerova kříže *60*
Fotografie č. 11 Bílé hlíny *61*
Fotografie č. 12 Bílé hlíny *61*

Grafy

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel podle dat z matriky *66*
Graf 2 Vývoj počtu obyvatel podle dat z ČSÚ *66*

Graf 3 Vývoj počtu přistěhovaných osob podle dat z matriky *67*
Graf 4 Vývoj počtu přistěhovaných osob podle dat z ČSÚ *67*
Graf 5 Vývoj počtu vystěhovaných osob podle dat z matriky *68*
Graf 6 Vývoj počtu vystěhovaných osob podle dat z ČSÚ *68*
Graf 7 Porovnání narození a úmrtí obyvatel podle dat z matriky *69*
Graf 8 Porovnání narození a úmrtí obyvatel podle dat z ČSÚ *69*

Úvod

O Pozořicích je napsáno několik prací, které čerpají především z kronik. Žádná se však nezabývá přehlednou a celkovou prezentací městyse Pozořice a jeho obyvatelstvem.

Pozořice, tak jako i jiné vesnice, které byly dříve sídlem šlechty obvykle s několika chalupami, se rozrostly v samostatnou administrativní jednotku. Vesnice se mění v z důvodu další výstavby, a to má nesporný vliv i na počet obyvatel.

Proto se moje bakalářská práce se zabývá demografickou a sídelní analýzou městyse Pozořice. Téma jsem si zvolila, protože je mi velmi blízké z důvodu, že zde žiji celý svůj život.

I. TEORETICKO - METODOLOGICKÁ ČÁST

1. Cíl práce

Cílem bakalářské práce je komplexní charakteristika městyse společně s ukázkou demografického vývoje obyvatelstva městyse Pozořice v historickém vývoji pomocí vybraných ukazatelů:

- úmrtnost
- narození
- přistěhovalí
- vystěhovalí
- celkový počet obyvatelstva pomocí dat z matriky městyse Pozořice a Českého statistického úřadu

Úkolem je shromažďování potřebných statistických dat, jejich analýza a následná prezentace pomocí grafů.

V části naučné stezky Františka Neužila bude hodnocena současná trasa stezky, její význam a navržení nové účelnější - praktičtější trasy této stezky.

2. Diskuse literatury

Pro teoretickou část bakalářské práce bylo nejdříve potřeba prostudovat odbornou literaturu zabývající se demografií. Čerpala jsem z publikace SRB, V. *Úvod do demografie*. Praha: 1965, ve které nalezneme teoretické základy demografické vědy.

Další publikace KALIBOVÁ, K., PAVLIK, Z., VODÁKOVÁ, A. *Demografie (nejen) pro demografy*. Praha: 1993., slouží jako demografická terminologie.

V praktické části jsem čerpala z materiálů napsaných o Pozořicích. ŠIKL, J. *Kronika městečka Pozořice.* Pozořice: 1923. Tato kronika patří k nejstarším literárním pramenům naší obce.

Dílo LIČMAN, A. *Slavkovský okres*. Brno: 2009., se věnuje celému slavkovskému okresu. V tomto díle se autor také věnuje historii městyse Pozořice a obci Jezera.

První publikace o Pozořicích byla vydána roku 1965 k 20. výročí osvobození Sovětskou armádou.

V roce 1967 byla vydána další publikace s názvem Pozořice a okolí v minulosti, autory byli Neužil Vojtěch a Mazel Zdeněk. Na žádosti občanů a jejich zájmu o historii Pozořic byly vydávány další kroniky s rozšířenými historickými informacemi, např.: NEUŽIL, V. *Pozořice s okolím v minulosti a dnes.* Pozořice: 1983.

Co se týče obyvatelstva, informace o jejich vývoji nejsou v publikacích ucelené. Nacházíme zde pouze útržkovité informace o počtu domů a obyvatel bez jakéhokoliv postupného vývoje. Proto bylo potřeba spolupracovat osobně s úřadem Pozořice, konkrétně s matrikou a data o obyvatelstvu přímo dohledat v matričních knihách. Tyto knihy byly psány různými zaměstnanci, kteří ale nejsou jako autoři uvedeni. Přehledy o stavu obyvatel městyse Pozořice jsou psány od roku 1970.

3. Metody zpracování

Tato kapitola se věnuje popisu postupů, které byly využity při zpracování bakalářské práce.

Pro bakalářskou práci zabývající se městysem Pozořice byly zpracovány potřebné údaje poskytnuté vedením obce a matriky městyse. Pro praktickou část bakalářské práce byly úřadem městyse poskytnuty materiály ve formě pamětní knihy - kroniky, brožurek a knižní literatury.

Pro část práce, která se zabývá vývojem obyvatelstva městyse Pozořice v letech 1970 – 2009, byla zpracována statistická data uvedená na stránkách Českého statistického úřadu a data z matriky městyse Pozořice.

Výsledkem statistického zjišťování z matriky městyse byl souhrn dat v neuspořádaném stavu. Proto tedy bylo prvotním úkolem tyto data upravit k potřebám bakalářské práce a to do formy přehledných tabulek a grafů, aby tyto data měly vhodnou formu k porovnání dat z ČSÚ. Data z Českého statistického úřadu byla již zpracovaná ve formě tabulek. Potřebná data byla využita při vytváření grafů.

Terénní výzkum pro naučnou stezku Františka Neužila – Krajina mého srdce, byl proveden formou pěšího výletu. Při terénním výzkumu byla provedena fotografická evidence tabulí. S informačními tabulemi jsem se setkala již při běžných pochůzkách po městysi. Přesto jsem některé tabule neznala a bylo obtížné vyhledat přesné pořadí i místa jednotlivých zastavení. Polohy informačních tabulí byly zaneseny do mapy městyse Pozořice a dále byla vytvořena trasa současné naučné stezky.

4. Výklad pojmů

Kapitola se věnuje vysvětlení odborných pojmů a výrazů, které se v práci vyskytují. Odborné pojmy a výrazy zabývající se demografií jsou rozděleny do podkapitol tak, aby byla tato problematika co nejlépe pochopena.

Kromě demografických pojmů jsou v kapitole zařazeny pojmy užívané v sídelní demografii, v územním plánování a vysvětlení odborných výrazů vztahující se k cestovnímu ruchu.

- Vymezení pojmu demografie

Demografie je věda, která se zabývá reprodukcí lidských populací, čili demografickou reprodukcí. Předmětem je demografická čili populační reprodukce. (Pavlík, Z. 1993) Demografická reprodukce je chápána jako přirozená obnova populace, a to v důsledku procesu rození a vymírání. Demografické jevy a procesy jsou takové, které souvisejí s reprodukcí obyvatelstva. Objektem demografického studia jsou lidské populace. Zabývá se jejich počtem, vývojem, strukturou a dalšími charakteristikami.

Demografie studuje hromadné jevy. Z jednotlivých demografických jevů např. úmrtí, narození nebo rozvodovosti konstruuje demografické procesy.

Mezi hlavní demografické události patří:

- porodnost
- potratovost
- sňatečnost
- rozvodovost
- nemocnost
- úmrtnost. [1]

4.1. Dynamika obyvatelstva

Obyvatelstvo nelze považovat za statický element, naopak vyznačuje se silnou dynamikou změn počtu, struktury, prostorového rozložení a dalších znaků. Vlastní dynamika obyvatelstva zahrnuje velké množství procesů, které se na různých geografických úrovních projevují diferencovaně. Velké množství forem demografické dynamiky můžeme rozdělit do tří kategorií pohybu. [3]

4.1.1. Přirozený pohyb obyvatelstva

Přirozený pohyb obyvatelstva (vnitřní změny) je výsledkem přirozeného rozmnožování a odumírání obyvatelstva. Podle vztahu těchto procesů je to přirozený přírůstek nebo úbytek obyvatelstva.

Přirozený pohyb zahrnuje populační procesy, které souvisí s rozmnožováním a odumíráním obyvatelstva.

Hlavními procesy tohoto pohybu jsou:

- **porodnost** (natalita)
- **úmrtnost** (mortalita)

Tyto hlavní procesy, které přímo vstupují do bilance pohybu obyvatelstva, ovlivňuje mnoho biologických, historických a socioekonomických faktorů a procesů. Z dalších populačních procesů jsou to hlavně sňatečnost, rozvodovost a potratovost, které sice nevstupují přímo do bilance přirozeného pohybu, ale ve velké míře mohou ovlivnit základní procesy, především porodnost. [3]

Porodnost (natalita) je pojem odvozený od porodu. Jak uvádí Kalibová, porodnost je rození dětí, které je chápané jako hromadný jev a je vztahované k určité populaci. Jde o nejdůležitější složku demografické reprodukce. (Kalibová, K. 1993, str. 33)

Úmrtnost (mortalita) je vedle porodnosti jednou ze základních složek demografické reprodukce. Vývoj a úroveň souvisí s vývojem nemocnosti a je také důsledkem způsobu života, kvality životních podmínek a životního prostředí. (Kalibová, K. 1993, str. 66)

K poklesu úmrtnosti dochází ve světě koncem 18. Století. Důvodem poklesu jsou hlavně omezení působení epidemií, technický pokrok, zvýšení produkce potravin a hlavně pokroky v lékařství, např. očkování. Pokles úmrtnosti je důležitým ukazatelem sociálního pokroku. (Vystoupil, Tarabová 2004)

Sňatečnost je zakládání manželství na základě zákonem daných podmínek, které jsou sledované jako hromadný demografický jev. Faktory, které limitují uzavírání sňatků jsou rodinný stav, daný pokrevní stupeň a minimální sňatkový věk. (Kalibová, K. 1993, str. 37)

4.1.2. Mechanický pohyb

Mechanický pohyb (mobilita) obyvatelstva zahrnuje všechny prostorové přesuny obyvatelstva bez ohledu na vzdálenost (uvnitř regionů, vnitrostátní, zahraniční), délku trvání (trvalé, dočasné), účel pohybu (ekonomický, politický), formu (individuální, skupinové) a další charakteristiky. Největší pozornost je obvykle věnována migračním pohybům zahrnujících emigraci a imigraci obyvatel. Podle poměru obou těchto složek se hodnotí migrační přírůstek nebo úbytek obyvatelstva. Mezi sociálně-ekonomickým a mechanickým pohybem existují dosti silné závislosti. Změny pracovního místa, zvýšení kvalifikace vede zpravidla k prostorovým přesunům obyvatel (dojížďka do zaměstnání, migrace), nemluvě o tak velkých ekonomických transformacích, které způsobila industrializace a důsledkem byly rozsáhlé přesuny obyvatel do měst (urbanizace), případně vyvolaly velké denní přesuny obyvatelstva v prostoru (dojížďka do zaměstnání). [3]

Pohybem obyvatelstva se zabývá více vědních disciplín, což způsobuje určité odlišnosti interpretace základních kategorií a jejich definic. Nejčastěji se pod pojmem pohyb (mobilita) obyvatelstva rozumí určitá změna v zařazení jedince v nějakém systému určených jednotek (útvarů). V případě, že jednotkami takového systému jsou určité sociální útvary (profesní, sociální, kulturní skupiny), nazýváme tyto změny sociální mobilitou obyvatelstva. Pokud těmito jednotkami jsou prostorové (regionální) útvary, hovoříme o prostorové mobilitě obyvatelstva.

Mechanický pohyb obyvatelstva nebo také prostorová, regionální či geografická mobilita obyvatelstva zahrnuje všechny typy přemísťování (změny lokalizace) člověka. Můžeme rozlišit čtyři typy prostorových pohybů. [3]

A. Migrace (stěhování) obyvatelstva je pohyb obyvatelstva, který se váže na změnu trvalého bydliště bez ohledu na to, zda je to stěhování v rámci určité sídelní struktury nebo mezistátní stěhování. Nezařazujeme sem pohyby nomádů (pastýřů, sběračů, lovců). Migrace je nejvýznamnější typ pohybu obyvatelstva, pouze při tomto pohybu vznikají trvalé změny v prostorovém rozmístění obyvatelstva. Statisticky jsou zjišťovány pouze migrace překračující administrativní hranice. [3]

Migrace je spojená se změnou místa bydliště na dobu kratší, delší nebo natrvalo. Je to prostorové přemisťování osob přes libovolné (administrativní) hranice. (Fialová, L. 1993, str. 82)

B. Dočasné změny pobytu neboli sezónní migrace jsou změny bydliště na určitý vymezený čas, kdy se místo trvalého pobytu nemění.

C. Dojížďka do zaměstnání je takový pohyb ekonomicky aktivních obyvatel, který vyplývá z rozdílnosti místa jejich pracoviště a místa trvalého bydliště. Z formálního hlediska je to relativní pravidelnost pohybu obyvatel, často se tento typ mobility nazývá kyvadlová migrace. Velmi podobné znaky má i dojížďka studentů a žáků do škol. Úplné informace o dojížďce do zaměstnání poskytuje sčítání obyvatel.

D. Nepravidelné dočasné pohyby obyvatelstva za účelem cestovního ruchu a rekreace, za nákupy a službami, atd. Společným znakem těchto pohybů je nepravidelnost, která se váže jak na účastníky tohoto pohybu, tak i na vzdálenost a směr pohybu. O těchto pohybech existuje málo spolehlivých a systematických informací. [3]

4.1.3. Sociálně-ekonomický pohyb

Sociálně-ekonomický pohyb zahrnuje přesuny obyvatelstva mezi jednotlivými sociálními skupinami. Tento pohyb je zpravidla následkem sociálně právních změn týkajících se významných demografických charakteristik obyvatelstva (změna povolání a zaměstnání, změny úrovně vzdělání, změny sociální příslušnosti). Výsledkem tohoto pohybu jsou změny ve struktuře obyvatelstva podle ekonomických a kulturních znaků. [3]

4.2. Struktura obyvatelstva

Mezi nejvýznamnější charakteristiky určité populace zařazujeme strukturu obyvatelstva. Přesto, že se při hodnocení struktury obyvatelstva používají ukazatele vztažené k určitému časovému okamžiku, je nutno všechny charakteristiky struktury chápat a interpretovat dynamicky, neboť jsou výsledkem předcházejícího vývoje. Například současnou věkovou strukturu obyvatelstva ovlivnil vývoj populačních procesů v posledních 60 až 100 letech (porodnost, úmrtnost, migrace). Současná struktura obyvatelstva určité územní jednotky významně ovlivňuje budoucí demografické procesy a je nutné ji zohlednit při populačních prognózách. Pro studium struktury obyvatelstva se v současnosti používá velké množství různých znaků a analytických i interpretačních technik. Rozhodující znaky nebo kritéria, podle kterých se struktura obyvatelstva sleduje, jsou nejčastěji seskupovány do tří skupin.

1. biologické znaky (struktura obyvatelstva podle pohlaví, věku, zdravotního stavu, rodinného stavu apod.)

2. ekonomické znaky (struktura podle ekonomické aktivity, povolání a zaměstnání, sociální struktura apod.)

3. kulturní znaky (struktura podle vzdělání, národnosti, jazyková, religiózní struktura apod.) [3]

Jako generace je označování velká skupina lidí se stejným rokem narození, kteří jsou socializováni přibližně ve stejné době, a pojí je proto dobově podmíněný styl života a způsob myšlení. Do stejné generace patří lidé přibližně stejně staří, příslušníky jedné generace lze označovat za vrstevníky. [4]

4.3. Demografické disciplíny

Kalibová (2001) uvádí demografické disciplíny:

- Demografická analýza

Zabývá se rozborem jednotlivých složek demografické reprodukce, tj. úmrtnosti spojené s nemocností, porodností, potratovostí, sňatečnosti a rozvodovosti. Demografická analýza studuje demografické události jako hromadné jevy s cílem vymezit jejich charakteristické znaky a zkoumat jejich proměnlivosti v průběhu času nebo na určitém území. Při svém studiu vychází ze základní datové dokumentace a údaje dává do vzájemných vztahů a souvislostí. Výsledkem jsou pak demografické ukazatele. V demografické analýze má významné postavení studium úmrtnosti, které se rozborem příčin úmrtí a nemocnosti přibližuje sociálnímu lékařství.

- Demografická metodologie

V demografii, stejně jako v jiných oborech, lze aplikovat všechny vhodné metody, které jsou už svou povahou univerzální. Demografická metodologie zahrnuje demografickou statistiku, matematickou demografii, demografické modely apod. Úzce navazuje na ostatní metodologické obory, jakými jsou např. statistika, matematika, logika a teorie pravděpodobnosti. Široké použití a dlouhou tradici má v demografii vytváření různých modelů.

- Teoretická demografie

Zobecňuje pravidelnosti demografického vývoje jednotlivých populací a hledá zákonitosti vývoje demografických systémů, resp. jeho jednotlivých složek. Na základě získaných poznatků formuluje různé hypotézy, které lze zahrnout do demografické teorie, např. teorii demografické revoluce, populačního optima, apod.

- Historická demografie

Zabývá se vyhledáváním a využitím vhodných historických pramenů pro demografické studium historických populací. Na konkrétním populačním vývoji v minulosti ověřuje populační teorie a vytváří vlastní hypotézy.

- Regionální demografie

Studuje demografické procesy z hlediska regionálních podobností a rozdílů. Zkoumané regiony mohou být vymezeny buď na základě administrativních hranic (administrativní jednotky různého řádu, tj. např. okres, kraj, stát, skupina států), nebo na základě své demografické homogenity. Regionální demografie úzce souvisí s geodemografií a geografií obyvatelstva, která se zabývá vývojem rozmístění a migrací obyvatelstva.

Mezi základní pojmy, které demografie využívá, patří *osoba, lidská populace, obyvatelstvo*.

Podle Hrubého je osoba (obyvatel) základní jednotkou demografie, která má individuální znaky a vytváří kvalitativní a kvantitativní vlastnosti osoby.

Obyvatelstvo je soubor osob, které jsou vymezeny územně, např. obyvatelé obce, města, státu. Obyvatelstvo se skládá z jednotlivců s individuálními znaky.

Populace je soubor jedinců, kteří se reprodukují na vymezeném území. Populace je vymezena biologicky. [2]

4.4. Demografická data

Demografie čerpá potřebná data z několika pramenů. Tyto prameny umožňují vyhodnocení demografických procesů, které souvisí s ekonomickými i sociálními změnami.

- Evidence obyvatelstva
- Sčítání lidu
- Populační registr

Evidence obyvatelstva zahrnuje evidenci přirozené změny obyvatelstva. Pro evidenci obyvatelstva byla vytvořena soustava registračních knih. Zde jsou přesně definované územní jednotky pro celý stát. V knihách jsou chronologicky vedena všechna narození, sňatky, úmrtí obyvatel.

Sčítání lidu (populační census nebo soupis obyvatelstva) je statistická souborná akce sběru dat, jejich uspořádání, vyhodnocení a publikování. Podle doporučení Spojených národů má být prováděno každých deset let. Jsou zjišťovány demografické, ekonomické a sociální údaje celého národa.

Populační registr se zaobírá průběžnou registrací obyvatel daného státu. V celostátní registru jsou osoby zaevidovány podle svého rodného čísla. Data jsou průběžně aktualizovány, např. rozvod, sňatek, apod. (Vystoupil, Tarabová 2004)

5. Městys – definice

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Městys můžeme definovat jako ‚obec větší než ves, menší než město, s právem výročních trhů'. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech. [5]

Obec je veřejnoprávní korporací, tedy právnickou osobou, která je základní jednotkou veřejné správy. V tomto smyslu je projevem samosprávy i v různé míře podle typu obce, státní správy. Obce jako samosprávné jednotky vznikly v rámci reforem v roce 1850, kdy byla zákonem ze 17. března 1849 zrušena dosavadní panství a vrchnostenské zřízení a nejnižší jednotkou správy se staly obce. [6]

Po druhé světové válce a za komunistického režimu v souvislosti se zřízením národních výborů obce ztratily faktickou právní subjektivitu, třebaže i nadále existovaly formálně volené obecní orgány. [5]

Historický titul městys (městec, městečko) souvisel původně s právem pořádat týdenní a dobytčí trhy. Kolem roku 1950 se přestal používat, od roku 2006 byl obnoven. [5]

5.1. Vznik, zánik a území obce

Území každé obce je vymezeno jedním nebo více katastrálními územími. Zpravidla tvoří území obce navzájem sousedící katastrální území, avšak existují i obce, jejichž území není souvislé a některá část obce nesousedí se zbylým územím obce. [6]

5.2. Orgány obce

Obec je spravována zastupitelstvem obce. Orgány městysů jsou zastupitelstvo městyse, rada městyse, starosta a úřad městyse. Obce mohou zřizovat obecní policii jako organizační složku obce. Zřízení a činnost obecní policie upravuje zvláštní zákon. [6]

Obec v rámci své samostatné působnosti spravuje sama záležitosti, které jsou v jejím zájmu a v zájmu jejích občanů, pokud je nespravuje kraj. Obecní úřad zároveň v rámci přenesené působnosti vykonává státní správu v rozsahu vyplývajícím ze zákonů, přičemž některé obce mají některé působnosti přenesené působnosti nejen pro vlastní území, ale i pro území širšího správního obvodu. [6]

5.3. Zastupitelstvo obce

V oblasti samosprávy je zastupitelstvo obce hlavním samosprávným orgánem, které rozhoduje usnesením a může přijímat obecně závazné vyhlášky. Schvaluje např. územní plán obce a její rozpočet, rozhoduje o vyhlášení místního referenda, zřizuje a ruší obecní policii či volí nebo odvolává starostu. Obecní samospráva rozhoduje mj. např. o opravě chodníků, má možnost poskytnout nízký pronájem obecních prostor a tím umožní např. zavedení soukromé lékařské ordinace v obci, zajišťuje osvětlení, dopravu do dalších obcí, zřizuje hřiště, autobusové zastávky, podporuje kulturní život v obci tím, že spolupracuje se spolky, pořádá výstavy, plesy. Rozhodnutí zastupitelstva vykonává rada obce. [6]

5.4. Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti obce. Při výkonu samostatné působnosti se odpovídá obecnímu zastupitelstvu. Obecní radě nepřísluší rozhodovat v oblasti přenesené působnosti obce, tj. není orgánem státní správy, s výjimkou vydávání obecně závazných vyhlášek. Při tomto výkonu přenesené působnosti je odpovědna krajskému úřadu. [6]

Obecní rada je složena ze starosty, jeho zástupce či zástupců dalších radních, kteří jsou voleni obecním zastupitelstvem z řad jeho členů. Počet členů obecní rady musí být vždy lichý, při čemž nejméně má 5 a nejvýše 11 členů. Tento počet nesmí být vyšší, než činí jedna třetina členů obecního zastupitelstva. Zasedání obecní rady jsou na rozdíl od zasedání obecního zastupitelstva neveřejná. Obecní rada se schází podle potřeby a usnáší se většinou hlasů svých členů. [6]

5.5. Zákony

V České republice je problematika obcí a měst upravena zákonem 128/2000 Sb. o obecním zřízení a zákonem 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze. [6]

6. Šetrný cestovní ruch

Šetrný turismus je založen na tolerantním vztahu ke svému prostředí, které respektuje. Může se jednat o prostředí přírodní, jako jsou lesy, řeky, skalní útvary, ale také o prostředí kulturní a sociální, např. domorodé zvyky a obyčeje, místní komunity, horské vesnice. Tato forma cestovního ruchu se snaží tyto přírodní a kulturní zvyky udržovat a chránit. [7]

6.1. Zásady šetrné turistiky

- umožňuje turistovi seznámit se s navštíveným regionem a podporuje jeho zájem o komunitu a životní prostředí
- zaměřuje se na kvalitu zážitku
- respektuje potřeby místních obyvatel
- zapojuje místní obyvatele a zapojuje je do plánování a rozhodování
- snaží se využívat místních zdrojů (minimalizuje negativní vlivy, spotřebu energie, efektivně řídí odpadové hospodářství, recykluje)
- zachovává celou šířku rekreačních, vzdělávacích a kulturních možností pro všechny generace a zájmové skupiny
- je založena na aktivitách, které odrážejí charakter místa a regionu
- je integrována do místního, regionálního či národního rozvojového plánu
- minimalizuje nepříznivé dopady na místní společenství, kulturní dědictví, krajinu, zvyky a živočišné druhy a zároveň podporuje sociální a ekonomickou prosperitu
- zanechá hmotné a sociální prostředí neoslabené, v ideálním případě i zkrášlené, jako zdroj pro budoucí požitek [7]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7. Komplexní charakteristika městyse Pozořice

7.1. Poloha

Pozořice se nachází na pomezí České vysočiny - Drahanské vrchoviny a Západních Karpat, na východ od Brna. Nadmořská výška v obci Pozořice je 290 m n.m. až 385 m n. m.

Městys Pozořice leží v České republice, konkrétněji v Jihomoravském kraji 15 km východně od města Brna na rozhraní Vyškovské brány a Drahanské vrchoviny. Pozořice jsou městys v okrese Brno-venkov a jsou součástí mikroregionu Rokytnice. Svůj název odvozuje od stejnojmenného potoka, pramenícího v jeho středu. (Kartografie Praha, a.s., 2009)

Mikroregion sdružuje celkem devět obcí, které se aktivně zapojují do programu obnovy venkova. Jsou to tyto následující obce. Hostěnice, Kovalovice, Mokrá-Horákov, Podolí, Pozořice, Sivice, Tvarožná, Velatice a Viničné Šumice. Pozořice leží v těsné blízkosti Moravského krasu a přírodního parku Říčky. [8] Viz. Mapa číslo 12, příloha str. 78

Mapa číslo 1 Městys Pozořice

Zdroj: http://www.pozorice.cz/pages/id_obr.php?obr=mapa2.jpg

7.2. Přírodní podmínky

7.2.1. Podnebí

Pozořice leží v mírném podnebném pásu, v oblasti mírně teplého a suchého klimatu. Mírné pásmo je charakteristické střídáním čtyř ročních období.
(Kartografie Praha, a.s., 2009)

7.2.2. Vodstvo

V Pozořicích pramení potok Pozořický a potok Kovalovický, který se následně vlévá do rybníka Kovalovice. V katastru Pozořice se nachází sedm studánek. [9]

- Wiehlova

Nachází se několik desítek metrů od Kalečníku u cesty vedoucí na spojnici z Hostěnic do Pozořic. Jde o otevřený pramen vydatný především na jaře při tání sněhu a vysoké hladině podzemní vody. V létě většinou vysychá. [9]

- Jelenka

U chaty Jelenice při Hostěnickém potoku je také studánka Jelenka, která není stavebně upravena. Ke studánce Jelenka vede od chaty Jelenice chodníček z hatí. Hostěnický potok po průtoku Hostěnicemi vtéká Hostěnickým propadáním do Ochozské jeskyně. [9]

- Pařezová

U chaty Jelenice při Hostěnickém potoku je také studánka Pařezová, která je stavebně upravena bez označení. Hostěnický potok po průtoku Hostěnicemi vtéká Hostěnickým propadáním do Ochozské jeskyně. [9]

- Tři studánky

Studánka se nachází v lesích pod Kalečníkem mezi Hostěnicemi a Olšany. Kdysi zde byly prameny tři, jeden, více vpravo od hlavního, vyschl asi před 10 lety, druhý nalevo od hlavního, zůstával pro pití zvěře jako otevřená vodní plocha, v současnosti je též vyschlá. [9]

- Žalmanova

Pramen vyvěrá v erozní rýze u modré značky za rozcestím Vildenberk, zříc. směrem na Pozořice, zhruba 50 metrů pod prameništěm pravého ramene Kovalovického potoka. Studánka se využívá od roku 1928, kdy byl v její blízkosti postaven Josefem Žalmanem, jedním ze zakladatelů časopisu Československá myslivost, lovecký srub Hradní bouda. Současnou podobu dostala studánka v roce 1984. Vodu využívají návštěvníci Hradní boudy, turisté a občané Pozořic a Jezer, kteří sem jezdí na kole pro dobrou vodu. [9]

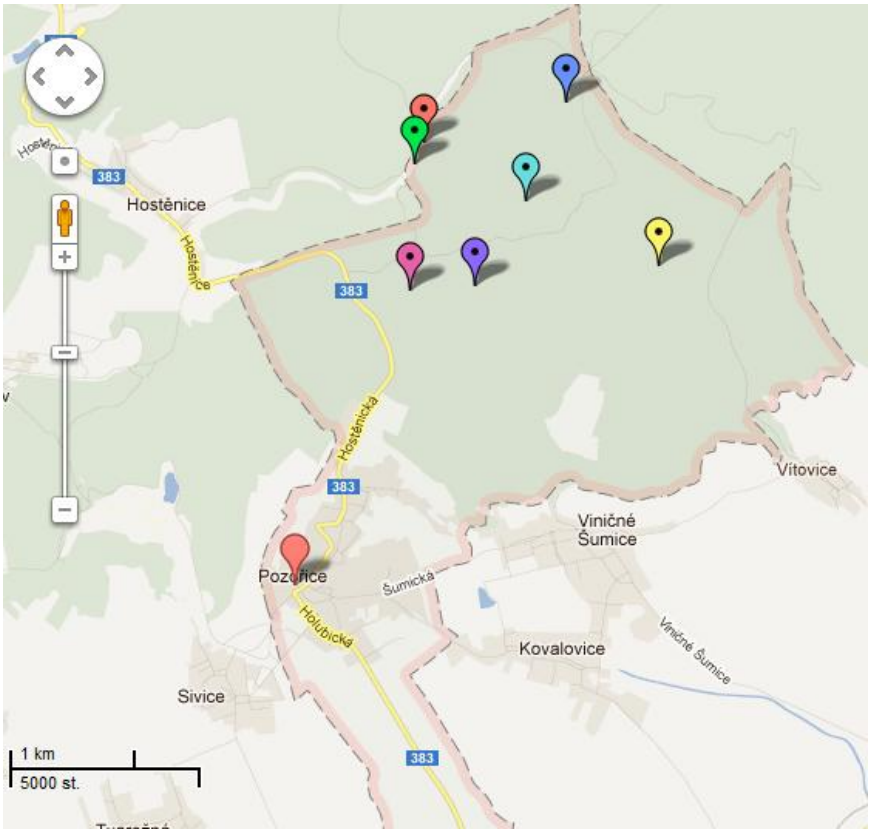
- Srnčí – Kroupova

Studánka leží na trase naučné stezky Vildenberk v Pozořicích. Studánka byla zanedbána až do října 1985, kdy ji obnovily děti z pozořického pionýrského oddílu DUHA. Voda vykazuje dobrou kvalitu především v chemických ukazatelích. Mikrobiologicky však není vždy nezávadná. [9]

- Tinkova studánka

Studánka leží východně od Hostěnic, jižně od vrchu Kalečník, blízko modré turistické trasy mezi rozcestími Jelenice a Žalmanův kámen, v prameništi Jelenického potoka. Je otevřená a její voda není vhodná k pití. [9]

Mapa číslo 2 Studánky v Pozořicích

Zdroj: http://maps.google.cz/maps?q=mapy&oe=utf-8&rls=org.mozilla:cs:official &client= firefox-a&um=1&ie=UTF-8&hl=cs&sa=N&tab=wl

7.2.3. Půdy a biota

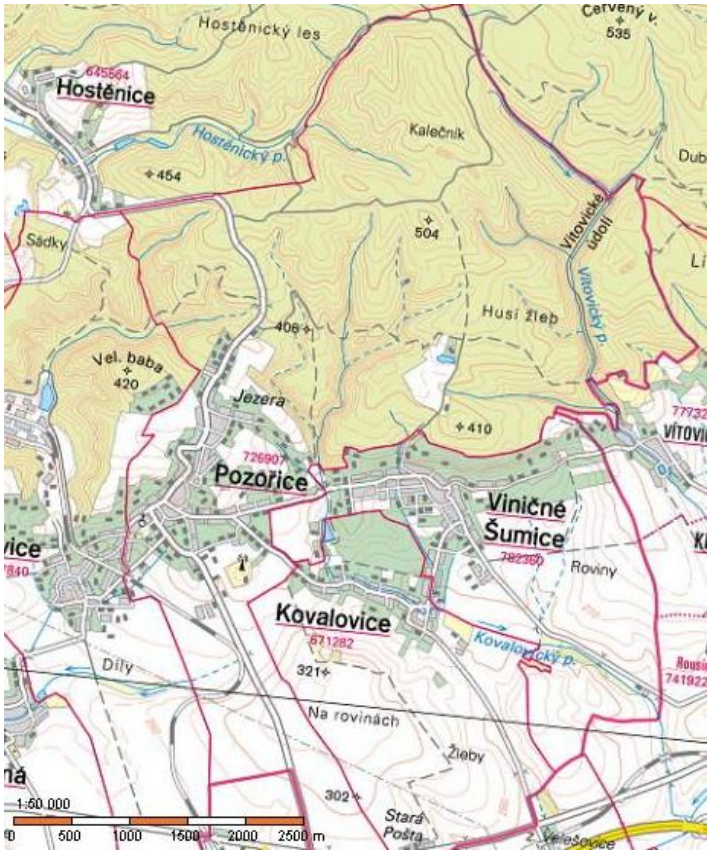
Pro katastry obcí u úpatí Drahanské vrchoviny a v oblasti Drahanské vrchoviny (avšak mimo území Moravského krasu) jsou z geologického hlediska charakteristické slepence, a sice slepence račické a lulečské (platí především pro obce Pozořice, Sivice, Mokrá - Horákov a Viničné Šumice). (Ličman, A. 2009)

Celková katastrální plocha obce je 1547 ha, z toho orná půda zabírá pouze dvacet procent. Dvě třetiny katastru obce jsou pokryté lesem. Tyto lesy jsou více méně umělými kulturami. Jehličnaté lesy střídají a promíchávají lesy listnaté. Les je převážně smrkový, jedlový, borovicový a bukový. Vyskytuje se zde porost dubu zimního, habru a lípy na prudkých skalnatých svazích, v podrostu brslen bradavičnatý a skalník celokrajný, z bylin bělozářka větvitá a kamejka modronachová. (Ličman, A. 2009)

Podnebí a krajinná rozmanitost poskytuje příznivé podmínky lesní i polní zvěři. Vyskytují se zde stáda jelenů, lišky, jezevci. Z drobných polních škůdců se vedle hraboše polního vyskytuje křeček, sysel a myš polní. (Ličman, A. 2009)

Poměrně četně je zastoupeno ptactvo. Ptáci hnízdící v dutinách, např. sovy, datlové, brhlíci, sýkorky, krutihlavi nalézají úkryt ve vykotlaných stromech. Z dravců nejčastěji pozorujeme poštolku, káně myšilov, krahujce a vzácněji jestřába, sokola nebo orla říčního. (Ličman, A. 2009)

Mapa číslo 3 Katastr Pozořice

Zdroj: http://geoportal.cuzk.cz/cuzk_wmsklient/Default.aspx?CRS=EPSG:102067&variant=ortofoto&BBOX=-585034.486362,-1160739.726211,-582776.709803,-1159046.393792

7.3. Stručná sídelní charakteristika

Hlavní část obce je vybudována na jižních výběžcích Drahanské vrchoviny kolem křižovatky silnic Slavkov – Ochoz a Tvarožná – Viničné Šumice – Rousínov.
(Neužil, V. 1983)

Městečko bylo centrem Lichtensteinského panství, jehož vlastníkem byl shodou okolností velitel rakouského jezdectva v bitvě u Slavkova Jan Josef z Lichtensteina, vlastník rozsáhlého majetku na Moravě a v Rakousku. V obci byl zámek s byty pro úřednictvo, dvůr, pivovar, palírna, hostinec, bednárna a 4 domy pro služebnictvo. (Neužil, V. 1983)

Číslování domů začalo v roce 1771. Před tím byly domy určovány podle jména majitelů, jejich zaměstnání, povahy, podle umístění domu apod. (Neužil, V. 1986, str. 5)

Po roce 1848, po zrušení roboty, se začalo užívat názvů starosta, obecní rada a obecní zastupitelstvo. (Neužil, V. 1986)

Nyní je v obci celkem 25 ulic: Holubická, Horní Kopec, Hostěnická, Jezerská, Kovalovická, Malé Lipky, Na Městečku, Na rybníku, Na Větřáku, Nad Ostrůvkem, Nad sokolovnou, Nová, Oulehla, Pod kostelem, Pod Poustkou, Spodní Kopec, Šumická, U školy, Ulička, Úvoz, V lomě, V Zámku, Velké Lipky, Za Mlýnem, Za myslivnou. [10]

V letech 2007 – 2010 byla v městysi Pozořice vybudována splašková kanalizace o délce 11 859 m a napojeno bylo 759 nemovitostí. Jednalo se o projekt Šlapanicko – Čistá Říčka a Rakovec. [11]

7.4. Historický vývoj městyse Pozořice

První písemná zmínka o obci z roku 1297 pocházející z takzvaného Bočkova falza je historicky nevěrohodná. První písemně doložená zmínka o Pozořicích z roku 1318 je na papežské listině, kde se objevuje jméno majitele panství Půty z Pozořic, pána na hradu Vildenberk. Páni z Vildenberka drželi hrad a ves Pozořice v letech 1318 – 1371. Roku 1371 Půta z Vildenberka své panství prodal moravskému markraběti Janovi.
(Neužil, V. 1986)

I když před 30-ti letou válkou bylo v Pozořicích 26 domů a po válce jen 21 obydlených domů, nelze mluvit o tom, že by Pozořice příliš utrpěly nájezdy švédského vojska. Hrad Vildenberk nedaleko Pozořic a rozsáhlé lesy poskytovaly lidem dostatečný úkryt. Ale přeci jen došlo k švédskému přepadení na pozořickém panství. Úředníci a páni se za 30 – ti leté války odstěhovali s pokladnou a archivními materiály na Nový hrad u Blanska, ale kvůli zradě švédové dobyli i tento hrad. Zmocnili se nejen pokladen, ale i archivů a

hrad zapálili. Byly zničeny důležité listiny, které měly vztah k pozořickému panství. (Neužil, V. 1988)

Až do roku 1637, kdy panství zdědil Maxmilián z Lichtenštejna, se na panství střídali různí majitelé. V majetku Lichtenštejnů zůstaly parcely až do parcelace po 1. světové válce, lesy až do roku 1945, kdy byly Lichtenštejnům znárodněny. (Neužil, V. 1986)

V roce 1710 byla založena obec Jezera na panské mýtině knížetem Janem Adamem z Lichtenštejna. Jezera leží na náhorní rovině u lesa při okresní silnici, která vede z Pozořic do Hostěnic. Na počátku zde bylo 18 chalup, do roku 1754 to bylo 22 chalup. Do roku 1776 byly postaveny ještě 4 chalupy. Byla zde i panská myslivna (nyní hájovna). Roku 1790 zde bylo 38 domů a obec Jezera měla 221 obyvatel. V roce 1900 byl počet domů 86 a obyvatel 509, v roce 1910 již 105 domů a 531 obyvatel. Pozořice měly v roce 1790 67 domů a 522 obyvatel. (Šikl, J. 1923)

V průběhu 19. a počátkem 20. století se neustále zvyšovaly počty domů a obyvatel obce Jezera. V roce 1942 byly Pozořice administrativně sloučeny s obcí Jezera. (Ličman, A. 2009, str. 236)

Během bitvy tří císařů za bitvy u Slavkova roku 1805 občané Pozořic pocítili blízkost těchto bojů i pohyby vojsk. Nedaleko Pozořic se 12. 2. 1805 odehrála bitva u Slavkova. Po bitvě se Napoleon zastavil i v Pozořicích, kde poseděl v Zámku u rybníčku. (Neužil, V. 1986)

Za 1. světové války, i když se na území naší země přímo nebojovalo, válečné těžkosti a bídu občané těžce prožívali. Rekviziční komise v naší obci zabavovala sedlákům mouku, maso, ošacení, palivo, koně a cokoliv bylo potřebné pro válečné potřeby. Za čtyři roky války padlo za rakouskou říši 28 občanů Pozořic a 14 občanů obce Jezera. (Šikl, J. 1925)

Během 2. světové války roku 1945 v dubnu došlo k bombardování obce Pozořice. Rozbořena byla pozořická sokolovna a byl poškozen jeden dům v Zámku. Dne 25. dubna 1945 byly Pozořice osvobozeny. Při přechodu fronty přes obec Pozořice zde nebyly urputné boje, přesto ve válce přišlo o život 10 obyvatel. (Neužil, V. 1983)

V roce 1998 přijalo zastupitelstvo návrh na znak a prapor, který byl obci po schválení Parlamentem ČR dne 4. června 1998 předán předsedou poslanecké sněmovny Ing. Milošem Zemanem. [12]

7.5. Hospodářská charakteristika

7.5.1. Průmysl

V obci nikdy nebyly větší průmyslové závody. Potřeby občanů byly uspokojovány u drobných řemeslníků a živnostníků. (Neužil, V. 1983)

7.5.2. Zemědělství

Roku 1951 25.5. založeno v Pozořicích JZD. Mělo 81 členů. Sloučením JZD Pozořice, Vin. Šumice, Kovalovice a Hostěnice vzniklo 1. ledna 1973 Sloučené JZD 1. máj se sídlem v Pozořicích. (Neužil, V. 1983)

Dnes se zde nachází řada parcel v různém vlastnictví - asi největší část spravuje Bonagro Blažovice, dále v areálu působí Exteriér Beton Pozořice (sklad, prodej stavebnin), Vaspo Pozořice a Messeservis International. [13]

7.5.3. Doprava

Od doby, kdy byla vybudována železnice z Brna do Líšně, chtěli občané Pozořic, aby byla dráha prodloužena až do Pozořic. Již v letech 1908 – 1909 se konaly o hledně této záležitosti porady. Po několika dalších letech jednání však přišla 1. Světová válka a plány o stavbě železnice byly opět odloženy. Po válce v roce 1924 se svolala schůze ohledně pokračování vybudování železnice, ale k dalším jednáním již nedošlo, protože se začínala uplatňovat doprava autobusová. (Šikl, J. 1923)

Od roku 1925 byla zahájena autobusová doprava z Pozořic do Brna a zpět. Provozovatelem byl Josef Svoboda. Ten se v roce 1928 vzdal dopravní koncese na trať Pozořice – Brno, a obecní zastupitelstvo ji vydalo Pavlu Hanzlíkovi. V dalších letech žádali o povolení další provozovatelé autobusové dopravy. V roce 1948 došlo ke znárodnění autodopravy a místo soukromých autobusů začaly jezdit autobusy ČSAD. (Neužil V. 1987, str. 16)

Firma Sebus s.r.o. provozovala od roku 2004 do roku 2011 pravidelnou autobusovou dopravu z Pozořic do Brna a zpět. Od roku 2012 provozuje autobusovou dopravu společnost BusLine a.s. [12]

- Přehled v datech

1876 - Vybudována silnice z Pozořic do Kovalovic.

1894 - Budována silnice Pozořice - Jezera a do Hostěnic.

1904 - Vybudována silnice Pozořice - Holubice.

1908 - 1910 – Budována silnice Pozořice - Šumice.

1920 - Vybudována silnice Pozořice - Sivice.

1925 - Zahájena autobusová doprava Pozořice - Brno.

1931 - Vystavěna silnice v Malých lipkách.

1960 - Vybudována asfaltová silnice na Druhém kopci.

1962 - Vybudována asfaltová silnice na Jezerách.

1980 - Dobudování asfaltové vozovky v celé obci a upravena další část chodníků. (Neužil, V. 1986)

Mapa číslo 4 Výstavba silnic

Zdroj:http://maps.google.cz/maps?oe=utf-8&rls=org.mozilla:cs:official&client=firefox-a&q=mapa+pozo%C5%99ice&um=1&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x4712ec197b3794e3:0x39018e21d2c3df05,Pozo%C5%99ice&gl=cz&ei=qPuWT4PiMM2d-QaW25Hq DQ&sa= X&oi=g eoc ode_result&ct=image&resnum=1&ved=0CC8Q8gEwAA

7.6. Služby

Občanům slouží obecní úřad s matrikou a stavebním úřadem, obecní policie, obecní knihovna, pošta, profesionální stanice Hasičského záchranného sboru, zdravotní středisko se sedmi lékaři, rehabilitací, masážemi, lékárna, základní, mateřská, umělecká škola, a několik restaurací. Pozořice jsou rovněž sídlem mnoha obchodů různého zaměření a dalších firem. K prvkům občanské vybavenosti patří mimo jiné dům s pečovatelskou službou, kulturní zařízení Dělnický dům, orlovna, sokolovna a fotbalové hřiště se zázemím. Spolková činnost je v obci bohatá, provozuje se zde mnoho sportů, fungují obecně prospěšné společnosti zaměřené na ekologii a trávení volného času. [14]

- Přehled v datech

1925 – Dne 5.10. byl zahájen provoz kina. Kino bylo v roce 1963 upraveno na kapacitu 150-ti sedadel a bylo instalováno širokoúhlé plátno.

1961 – Otevření zdravotního střediska v Pozořicích.

1975 – Zahájeny přípravy na výstavbu nákupního střediska.

1983 – V červnu otevřeno a předáno veřejnosti nákupní středisko v Pozořicích.

1984 – Byla otevřena nová restaurace. (Neužil, V. 1986)

7.7. Obyvatelstvo

Pozořice byly již v dávných dobách střediskovou obcí. O obyvatelstvu v Pozořicích máme pouze historické záznamy z kroniky.

Za působení Půty z Pozořic na hradě Vildenberku byly Pozořice 4 domy. Obec se rozrostla o zámek s dalšími hospodářskými budovami v dobách Lichtensteinů. (Šikl, J. 1923)

Před třicetiletou válkou zde bylo již 26 domů. (Pokud v každé domácnosti bydlely alespoň čtyři osoby, měly Pozořice v 17. století sto obyvatel.) V tomto – 17. století byla založena obec Jezera, která sousedila s Pozořicemi. Na Jezerách bylo v této době 18 chalup. Díky zrušení nevolnictví a možnosti volně se stěhovat docházelo dále k rozšiřování obce i nárůstu jejich obyvatel. (Šikl, J. 1923), (Neužil, V. 1990)

V 18. století měly Pozořice již 552 obyvatel. Počet obyvatel se nedále rozšiřoval. Za dalších sto let měly Pozořice přes tisíc obyvatel. Největší ztráty postihlo obyvatelstvo za dob válek. Bylo to nejen strádáním a bídou během těchto let, ale za první světové války padlo 28 občanů z Pozořic a 14 z Jezer. Ve druhé světové válce padlo 10 obyvatel. (Neužil, V. 1988)

K další změně obyvatelstva, a to jeho nárůstem došlo díky sloučení s vedlejší obcí Jezera. Celkový počet se tak změnil na 1800 obyvatel. Pozořice se v důsledku pokračující výstavby a pokračujícího trendu přistěhovaných mění. V roce 2001 se počet obyvatel dostal přes hranici 2000 obyvatel. [15]

- Přehled v datech

1648 – Pozořice 26 domů, po válce 21 domů

1754 – Pozořice 44 domů

1781 – zrušeno nevolnictví, možnost volně se stěhovat, dávat děti do učení

1790 – Pozořice 67 domů, 552 obyvatel, Jezera 38 domů, 221 obyvatel

1805 – 70 domů, 540 obyvatel

1836 – 93 domů, 640 obyvatel. Na choleru zemřelo 13 osob.

1849 – zemřelo na Jezerách na choleru 24 osob

1866 – zemřelo v Pozořicích 22 osob, Jezera 21 osob

1890 – Pozořice 1014 obyvatel

1900 – 191 domů, 1064 obyvatel

1910 – Pozořice 213 domů a 1173 obyvatel, Jezera 105 domů a 531 obyvatel

1920 – po válce 28 padlých z Pozořic, 14 z Jezer

1930 – 1337 obyvatel

1933 – Jezera 116 domů, 533 obyvatel

1936 – 345 domů,

1939 – 1492 obyvatel (Šikl, J. 1925)

7.8. Budoucí vývoj – výstavba

Stávající územní plán městyse vydalo zastupitelstvo městyse dne 23. 2. 2009, účinnosti nabyl dne 31. 3. 2009. Územní plán předepisuje pro řadu lokalit zpracování územní studie. Územní studie konkretizují výstavbu v jednotlivých lokalitách. [16]

Mapa číslo 5 Vyznačené lokality pro budoucí výstavbu

Zdroj: http://maps.google.cz/maps?oe=utf-8&rls=org.mozilla:cs:official&client=firefox-a&q=mapa+Pozo%C5%99ice&um=1&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x4712ec197b3794e3:0x39018e 21d2c3df05,Pozo%C5%99ice&gl=cz&ei=ywKXT-iiM4bu-ga6kMyFDg&sa=X&oi=geocode _result&ct=image&resnum=1&ved=0CCMQ8gEwAA

Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu, pro udržitelný rozvoj území a zachování jeho hodnot, které spočívají ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství

obyvatel území. Uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích. [17]

7.8.1. „Územní studie – Lokalita B2, Lepky – Holubická, Pozořice“

Území městyse Pozořice je vymezeno jeho katastrálním územím s rozlohou 1546 ha. Zastavěné území městyse má v současné době rozlohu cca 105 ha a v roce 2009 zde žilo trvale 2094 obyvatel, hustota osídlení je 134 obyv./km2. Historická zástavba městyse vznikala vývojem a spojením dvou samostatných obcí (Pozořice a Jezera). V zájmovém území městyse Pozořice se projevuje zájem o novou výstavbu od místních obyvatel i z širšího regionu. [18]

Lokalita Lepky se nachází v jižní části zastavěného území městyse Pozořice, a je ze SZ, S a SV strany lemováno stávajícími plochami pro bydlení, ze strany JZ pak lokalita sousedí se stávající železniční vlečkou, a ze strany J a JV je plocha, určená územním plánem k funkci smíšené zóny, která má být přechodovou funkcí mezi obytnou funkcí lokality Lepky, a stávajícím průmyslovým areálem v JV části zastavěného území městyse Pozořice. Lokalita je ze SZ strany vymezena vodním tokem Pozořický potok, ze strany SV nezastavitelným územím v homolovité návršní poloze a ulicí Holubická. Z JV strany je hranicí limitní ochranné pásmo stávajícího průmyslového areálu. [18]

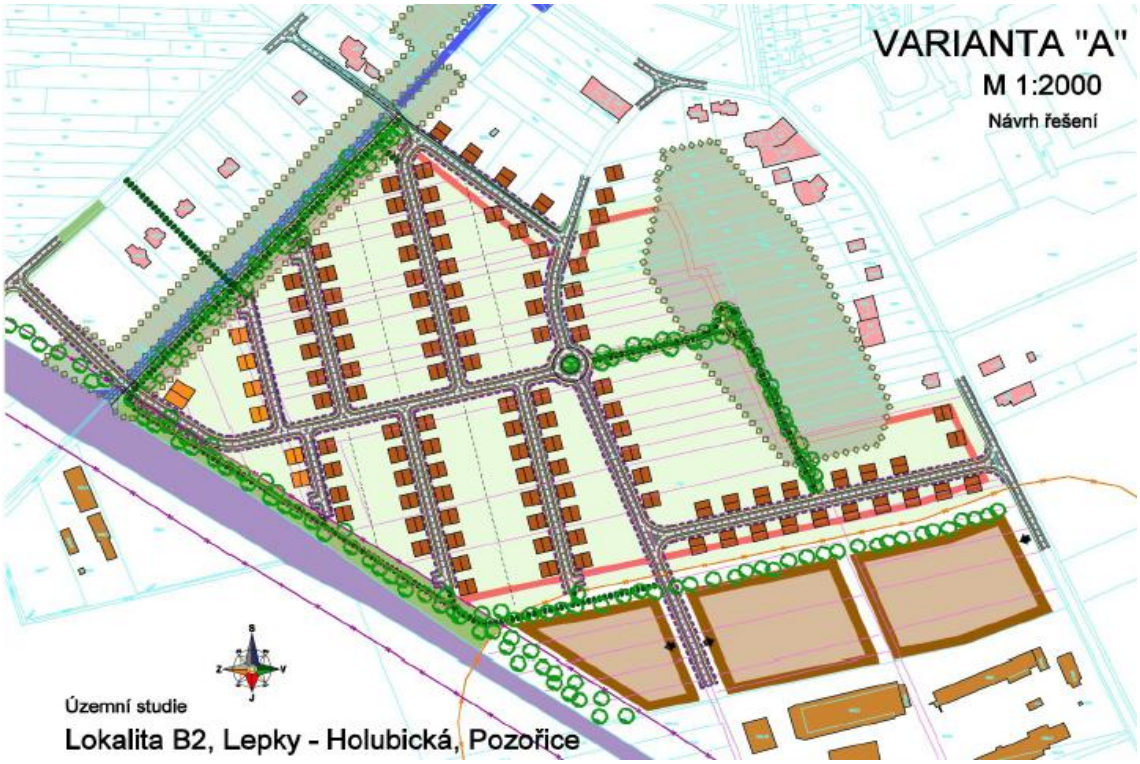
V současné době je lokalita o výměře řešeného území cca 12,6 ha využívána pro účely drobné zemědělské výroby. [18]

Mapa číslo 6 Řešené území Lepky

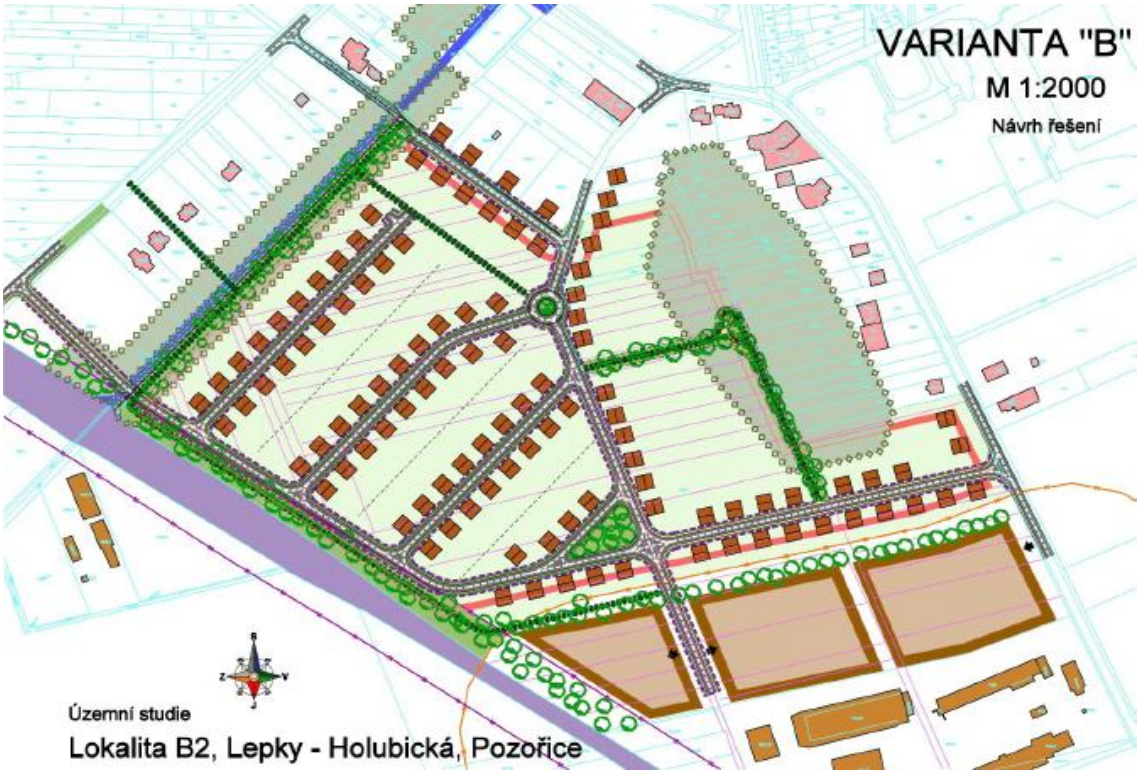
Zdroj: http://www.pozorice.cz/files/dokumenty/pruvodni_zprava.pdf

Mapa číslo 7 Schéma 1. varianty pro výstavbu

Zdroj: http://www.pozorice.cz/files/dokumenty/pruvodni_zprava.pdf

Mapa číslo 8 Schéma 2. varianty pro výstavbu

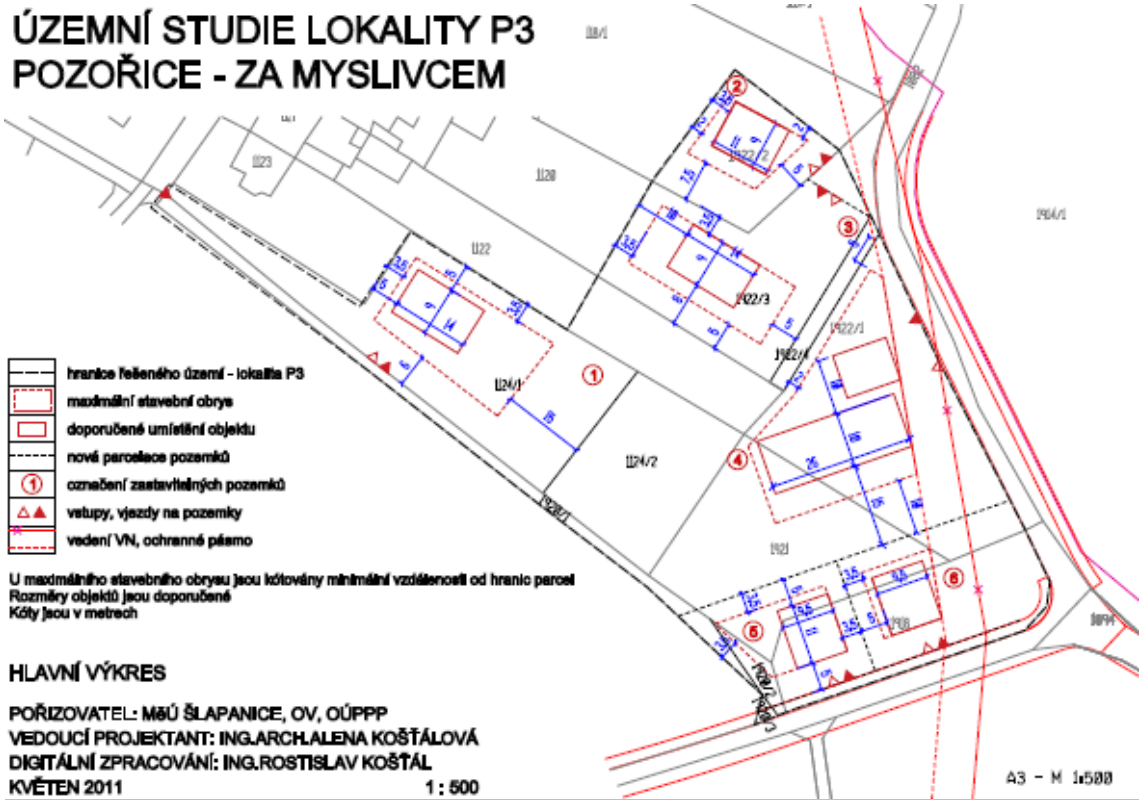

Zdroj: http://www.pozorice.cz/files/dokumenty/pruvodni_zprava.pdf

7.8.2. „Územní studie – Lokalita P3, Za Myslivcem, Pozořice“

Nachází se na severovýchodním okraji městyse na mírném jihovýchodním svahu. Na severozápadě přímo navazuje na stávající rodinné domy v ulici Za Myslivcem. Při řešení je respektovaná stávající parcelace pozemků a vlastnická práva. Navrženo je zde 6 (příp. 5) rodinných domů. Dle informativního ukazatele zde bylo možné umístit maximálně 8 RD. Tento charakter staveb a hustota zástavby naváže na stávající objekty v Pozořicích. [19]

Mapa číslo 9 Územní studie lokality P3

Zdroj: http://www.pozorice.cz/files//_hlavni_vykres.pdf

7.9. Zajímavosti a památky významné z hlediska CR

- **Poustka**

Zajímavostí je kopeček Poustka, který je od roku 2000 evidován jako „Významný krajinný prvek – slepencový vrcholek s mozaikou sadů, dřevinných porostů na mezích, luk s teplomilnými travinobylinnými společenstvy“. Má rozlohu 4 hektary a je ve vlastnictví římskokatolické farnosti. [20]

Poustka byla kdysi lesem, později zde bývaly vinice, kruhové aleje ovocných stromů a na lučních terasách se pásl dobytek. V posledních 50 letech Poustka postupně zarůstá a stává se znovu lesem. V době panství Lichtenštejnů zde stával příbytek poustevníka a ten zde opravdu také pobýval. Rozhlížel se prý po krajině a varoval před loupežníky z hlubokých lesů na Říčkách. Volával varovně: “Pozor, říčští jedou!“ z čehož prý vznikl název „pozořičtí – Pozořice“. Naše osada se však jmenovala Pozořice už 300 let před lichtenštejnským poustevníkem, takže její název je spíše odvozen od vlastního jména zakladatele - pana Pozora. [20]

Územní plán obce počítá i nadále s využitím Poustky jako zajímavého „místa pro přírodu“ ale i pro lidi. Její nejbližší okolí je chráněno před další zástavbou s možností využití území pro rekreaci a sport. [20]

- **Kostel Nanebevzetí Panny Marie**

Dominantou městečka dodnes je zdaleka viditelný barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie. Roku 1704 shořel původní pozořický kostel, který stál ve farní zahradě blízko farní stodoly. Vystaven na místě dřívějšího hřbitova nynější kostel Nanebevzetí P. Marie v letech 1704 – 1724. Církevní obřady v něm byly zahájeny 14. 10. 1724. Podle pověsti byl postaven z materiálu bývalého hradu Vildenberku, který stával u sousedních Viničných Šumic. (Ličman A. 2009, str. 363)

- **Zřícenina hradu Vildenberk**

Podle rozlehlosti a rozložení zříceniny lze usuzovat na značně důležitou stavbu. Hrad stál na strmém a vysokém kopci, který byl přístupnější jen ze severní strany. Celý prostor bývalého hradu je obdélníkového tvaru a je rozdělen na tři části. V nejjižnější části je okrouhlá prohlubeň, o které se tvrdí, že je to bývalá hradní studna. Střední část, byla po vojenské stránce nejpevnější, protože zde byly umístěny nejdůležitější objekty. Nejrozsáhlejší část byla severní, ve které byly umístěny hospodářské budovy. I tuto chránily mocné zdi a palisády, ale přece jen byla přístupnější, poněvadž tudy se do hradu také přicházelo. [21]

Naproti hradu je zalesněný strmý kopec, který se jmenuje HLÁSNICE. I tato část patřila k hradu Vildenberk. Stála zde hradní tvrz, ze které hlásný sledoval dění v kraji. Při stavbě silnice z Pozořic do Šumic (v letech 1908 – 1910) se přišlo jižně od Hlásnice na klenutou zděnou podzemní chodbu (1 m širokou a 2 m vysokou), která se považuje za tajnou chodbu z bývalého hradu do Šumic. Podle pověstí se vypráví, že chodba vedla až do starého pozořického kostela, který shořel roku 1704. [21]

- **Hrdelní právo**

Do roku 1752 měly Pozořice právo hrdelní. Rozsudky byly vykonávány "Na katově" na návrší nad údolím zvaným Peklo, na hranicích Pozořic a Sivic. (Šikl, J. 1923)

- **Spolky**

V Pozořicích byl vždy rušný spolkový život: hasičský spolek působil od roku 1885, skupina textiláků (dříve spolek Havlíček) od roku 1892, jednota sv. Josefa (1895), tělocvičná jednota Lasalle (1900), Sokol od roku 1902, Sdružení venkovské omladiny a Raiffeisenka od r. 1907, jednota Orel od roku 1910 a místní organizace KSČ od r. 1921. [22]

- **Jarmarky**

Roku 1782 byly Pozořicím povoleny výroční trhy - jarmarky. V jednom roce se konaly vždy čtyři jarmarky. První v pondělí před sv. Fabiánem a Šebestiánem, druhý v úterý po sv. Duchu, třetí v úterý po třetí neděli v říjnu a čtvrtý v pondělí po sv. Ondřeji. Po každém výročním trhu býval také trh dobytčí. Dřevěná ruka s taseným mečem, která bývala umístěna na rohu bývalé obecní radnice, byla znamením, že v nejbližší době bude konán výroční trh. [22]

- **Josef Žalman**

V letech 1910 - 1946 zde působil Josef Žalman. Byl to lesnický odborník, myslivec a kynolog, zakladatel Československé myslivecké jednoty. [22]

- **Přírodní park Říčky**

Pozořice leží v těsné blízkosti přírodního parku Říčky. Byl zřízen roku 1984, jako klidová oblast. Od roku 1992 byla tato oblast prohlášena za přírodní park. V tomto parku se nachází bukové porosty, zachovalé komplexy nivních luk, které se vyskytují kolem meandrujícího toku potoka Říčky. Rostou zde chráněné rostliny a žijí zde chránění živočichové. [23]

- **Dům č. 53, dům č. 121**

Na náměstí je obytný jednoposchoďový dům se symetrickým vchodem s klenutými oblouky, po stranách dvě niky sklenuté konchem (specifický typ kulové klenby) a s žudrem. Trámový strop pochází z počátku 19. století. Oba domy č. 53 a 121 pochází z počátku 18. století s pozdější úpravou a jsou dokladem lidové stavby náročnějšího typu, tzv. zlidovělé baroko. (Neužil, V. 1988), [24]

8. Naučná stezka Františka Neužila

Obec je rodištěm spisovatele Františka Neužila, který situoval děj několika románů právě do Pozořic a blízkého okolí. František Neužil (9. 5. 1907, Pozořice-Jezera – 22. 11. 1995, Brno) byl český básník, spisovatel, romanopisec, autor knih pro mládež, učitel, archivář a redaktor. (Dvořák, K. 2007)

- Krajina mého srdce – naučná stezka Františka Neužila

Naučná stezka je druhem značené turistické trasy, která je typická tím, že seznamuje účastníky pomocí informačních tabulí s různými přírodovědnými či historickými zajímavostmi. Jedná se o tzv. šetrnou turistiku. [25]

Naučná stezka, která je věnována památce spisovatele Františka Neužila byla otevřena postupně v letech 2007 – 2011. Nachází se v okrese Brno – venkov, zřizovatelem je Infocentrum Pozořice. Celkový počet zastavení je zatím 10 z 11.

Záměr na vybudování naučné stezky byl schválen zastupitelstvem dne 21. 9. 2006. Zaměření naučné stezky je zaměřeno na místní zajímavosti a přináší doposud málo známé informace o Pozořicích. [26]

8.1. Současná zastavení na trase naučné stezky

1. Na Městečku (2008)

2. V Zámku (2008)

3. Spodní Kopec (2011)

4. Pod "Dělňákem"(2011)

5. Větrný mlýn (2011)

6. Neužilova zahrada (2007)

7. Kněží hora (2010)

8. – tabule chybí

9. Jezera (2010)

10. Alej Františka Neužila (2007)

11. Bílé hlíny (2011) [27]

Fotografie č. 1 Na Městečku

Zdroj: Foto B. Rollinková

- **Na Městečku**

První informační tabule se jmenuje Na Městečku. Informuje o historii městyse Pozořice a na obrázcích zobrazuje historické památky.

Tabule je přehledná, mohla by být i oboustranná, kde by bylo více fotografií a popisků.

Fotografie č. 2 V Zámku

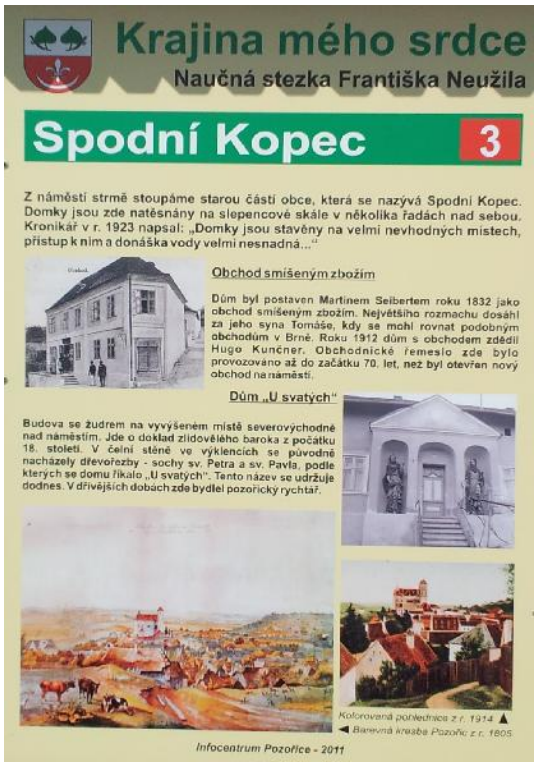
Zdroj: Foto B. Rollinková

- **V Zámku**

Další zastavení se jmenuje V Zámku. Pojednává o historii lichtenštejnského velkostatku s názornou ukázkou ve formě mapky s popisky.

Jak je vidět, ani informativní tabule se v městysi nevyhnou vandalismu.

Fotografie č. 3 Spodní Kopec

Zdroj: Foto B. Rollinková

- **Spodní Kopec**

Třetí zastavení se nachází ve staré části obce, které se nazývá Spodní Kopec. Domky jsou zde postavené na slepencové skále, jeden vedle druhého v několika řadách.

Budova vyobrazená na tabuli bývala obchodem smíšeným zbožím. Obchod byl provozován až do 70. let. Druhá budova stojí na náměstí a je ukázkou zlidovělého baroka.

Fotografie č. 4 Pod ‘‘Dělňákem‘‘

Zdroj: Foto B. Rollinková

- **Pod ‘‘Dělňákem‘‘**

Na další zastávce je přiblížena historie založení Dělnického domu, slavnostně otevřeného roku 1927. Stal se centrem sportovního a kulturně společenského života v obci.

Fotografie č. 5 Větrný mlýn

Zdroj: Foto B. Rollinková

- **Větrný mlýn**

Páté zastavení se jmenuje Větrný mlýn, protože na tomto místě v letech 1862 – 1910 stával mlýn německého typu.

Na informativní tabuli je zobrazen historický snímek, na kterém je tento mlýn vidět.

Fotografie č. 6 Neužilova zahrada

Zdroj: Foto B. Rollinková

- **Neužilova zahrada**

Tabule číslo šest je pojmenována po rodákovi, spisovateli Františku Neužilovi, Neužilova zahrada.

Fotografie č. 7 Kněží hora

Zdroj: Foto B. Rollinková

- **Kněží hora**

Z tohoto místa je pěkný výhled do krajiny a na blízký les, ve kterém se nachází zřícenina hradu Vildenberk.

Toto zastavení pojednává o historii hradu a informuje o další možné stezce, která vede lesním údolím zvaného Rékoví.

Na tomto místě je postaven altánek pro odpočinek a příjemné posezení.

Fotografie č. 8 Jezera

Zdroj: Foto B. Rollinková

- **Jezera**

Další zastavení na trase naučné stezky je věnováno založení obce Jezera a příběhu jezerské zvonice.

Fotografie č. 9 Alej Františka Neužila

Zdroj: Foto B. Rollinková

- **Alej Františka Neužila**

Významná cesta, která v minulosti spojovala Rousínov, Viničné Šumice, Kovalovice, Jezera a Hostěnice byla v 50. letech rozorána.

Cesta je polní, v případě pěkného počasí dobře přístupná. V opačném případě, je cesta rozbahněná a nepřístupná.

Bylo by dobré cestu ještě více ošetřit.

Fotografie č. 10 Cesta kolem Bajerova kříže

Zdroj: Foto B. Rollinková

Cestu kolem Bajerova kříže obec obnovila a osázela ji lipami v roce 2006.

Fotografie č. 11 Bílé hlíny

Zdroj: Foto B. Rollinková

- **Bílé hlíny**

Poslední zastavení naučné stezky je pojmenováno podle světlého zabarvení půdy na okolních polích.

Na druhé straně tabule se dozvíme informace o dávných předcích na území Pozořic.

Fotografie č. 12 Bílé hlíny

Zdroj: Foto B. Rollinková

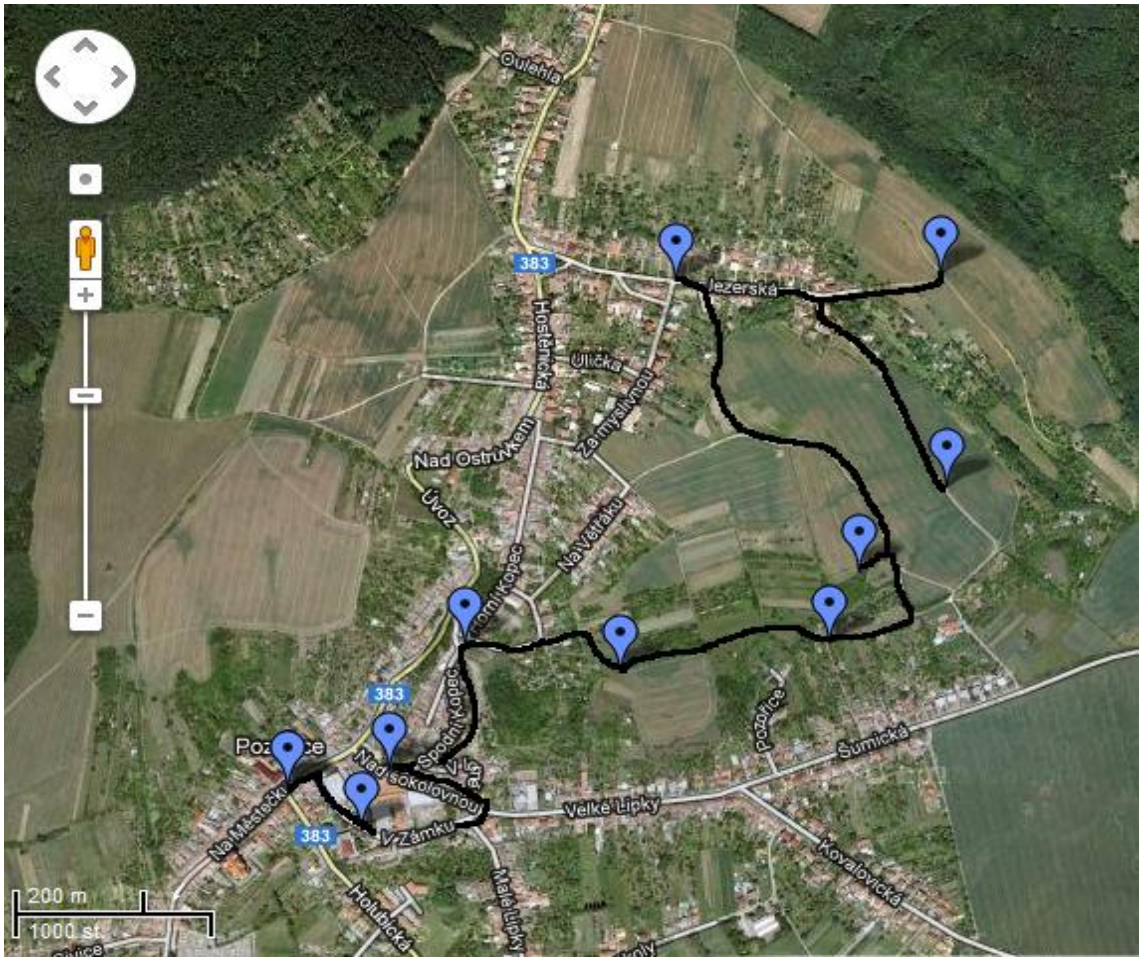
8.2. Terénní výzkum a vyhodnocení naučné stezky

Celá trasa je dlouhá 3,5 km a vede městysem Pozořice. Na jednotlivých zastaveních se turisté seznámí s historií Městyse a různými zajímavostmi. [27]

Pro turisty, kteří neznají jednotlivé polohy informativních tabulí na trase naučné stezky, je téměř nemožné projít celou stezku. Lze sice dohledat souřadnice jednotlivých zastavení, např.: na internetových stránkách, ale pro turisty, kteří nemají možnost využít tyto technologie je tato informace zbytečná a nevyužitelná.

Doporučuji zřizovatelům stezky zveřejňovat nejen souřadnice jednotlivých zastavení, aby je šlo dohledat pomocí GPS, ale také v tištěné formě, např.: mapy s vyznačenými očíslovanými tabulemi.

Mapa číslo 10 Vyznačená trasa současné naučné stezky

Zdroj: http://maps.google.cz/maps?oe=utf-8&rls=org.mozilla:cs:official&client=firefox-a&q=mapy+pozo%C5%99ice&um=1&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x4712ec197b3794e3:0x39018e21d2c3df05,Pozo%C5%99ice&gl=cz&ei=KReXT9W9Ooib-gaDk7XnDQ&sa=X&oi=geocode_result&ct=image&resnum=1&ved=0CCMQ8gEwAA

Tabule jsou celkově ve stejném vzhledu, což působí příjemně. Na některých tabulích bych doporučila i oboustranné využití, tak jako u tabule č. 11.

Projít celou trasu naučné stezky nebylo úplně jednoduché. Číslování tabulí není kompletní a prozatím ani celková trasa nemá v terénu logickou návaznost. Dle vyjádření pana starosty jsou v číslování stezky trochu zmatky a číslování bude nutné upravit.

Mapa číslo 11 Vyznačená trasa navržené naučné stezky

Zdroj: http://maps.google.cz/maps?oe=utf-8&rls=org.mozilla:cs:official&client=firefox-a&q=mapy+pozo%C5%99ice&um=1&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x4712ec197b3794e3:0x39018e21d2c3df05,Pozo%C5%99ice&gl=cz&ei=KReXT9W9Ooib-gaDk7XnDQ&sa=X&oi=geocode_result&ct=image&resnum=1&ved=0CCMQ8gEwAA

V této práci navrhuji jednoduché řešení pro logickou návaznost stezky, aby se návštěvníci stezky nemuseli vracet na již navštívené místo. Bude stačit pouze přeměnit číslování stávajících tabulí. Prozatím chybí tabule č. 8 a i tzv. nultá informativní tabule, která by vysvětlila na začátku naučné stezky důvod jejího zřízení, a která by obsahovala vyznačenou trasu naučné stezky.

Po úpravách bude tato stezka vhodná k projití celého městyse. Po trase je několik míst, odkud je pěkný výhled do okolní krajiny. A při pěkných komentářích na informativních tabulích společně s fotodokumentací je příjemné představit si historické události městyse. Přesto je tato trasa nevhodná např. pro invalidy. Většina trasy vede přes polní cesty, které mohou být za nepříznivého počasí poněkud neprůchodné.

Pozořice mají stále více obyvatel a to i přistěhovaných, kteří neznají historii Pozořic a místní zajímavosti. Proto je naučná stezka dobrým příkladem, jak jim tyto informace přiblížit.

Naučná stezka Františka Neužila je součástí systému rekreace převážně místního významu.

9. Výsledky

V této kapitola se věnuji prezentaci výsledků, které jsem při zpracování bakalářské práce vyvodila a jsou zde také stručně okomentovány.

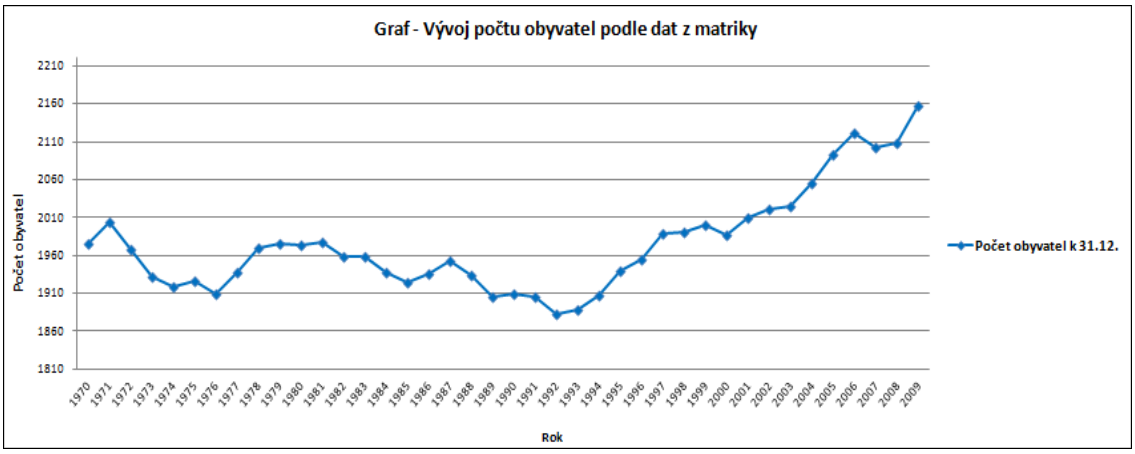
Při porovnávání dat z matriky městyse a Českého statistického úřadu jsem si všimla rozdílů v datech. Kontaktovala jsem tedy odpovědné osoby jak na matrice v Pozořicích, tak i na Českém statistickém úřadě s prosbou o komentář k této problematice.

Jak uvádí ředitel odboru statistiky obyvatelstva, Ing. Josef Škrabal, tak zatímco úkolem evidence obyvatel je vést aktuální údaje o jednotlivcích, statistické bilance obyvatelstva poskytují souhrnné údaje podle nejrůznějších kombinací zjišťovaných znaků a nikdy nejde o konkrétní individuální údaj.

Výstupem z evidence je údaj o konkrétní osobě, výstupem z bilancí jsou statistické agregované údaje o skupinách obyvatel, z nichž nesmí být možné identifikovat údaje o jednotlivých občanech z důvodu ochrany důvěrnosti osobních dat

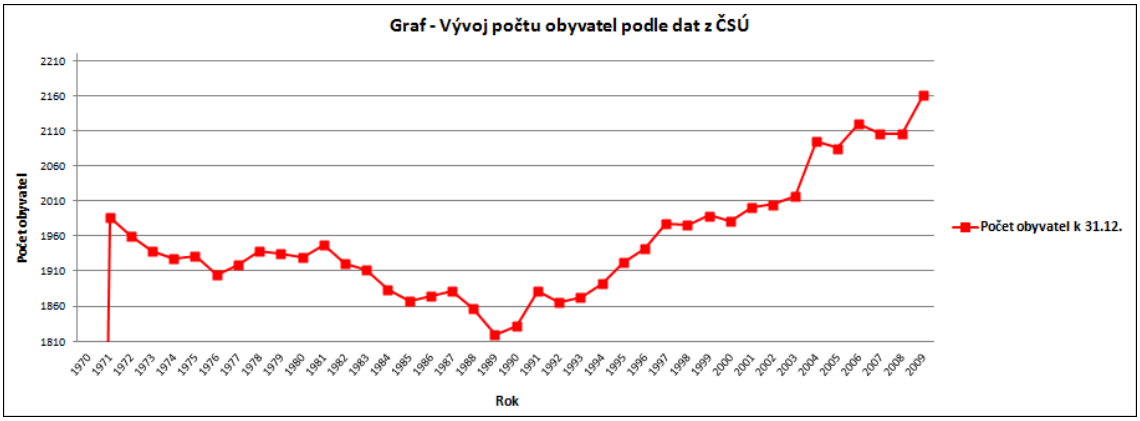
Pokud má evidence obyvatel sloužit svému účelu a statistické údaje také svému účelu, není možné, aby tyto zdroje vykazovaly stejné údaje. (Škrabal, J. 2009, str. 234)

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel podle dat z matriky

Zdroj: Podle matriky Pozořic

Graf 2 Vývoj počtu obyvatel podle dat z ČSÚ

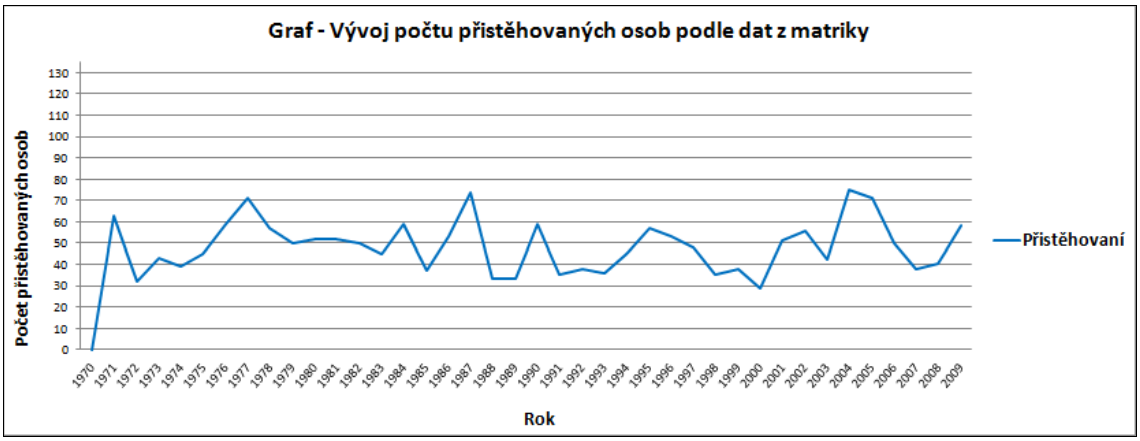
Zdroj: Podle dat z ČSÚ [28]

Z grafu, ve kterém jsem zpracovávala data z matriky městyse Pozořice je patrný pokles počtu obyvatelstva od roku 1971 do roku 1976. Následuje krátký nárůst počtu obyvatel do roku 1981. Poté je trend opět klesající. Nejméně obyvatel v městysi bylo roku 1992 a to 1883 obyvatel. Od roku 2001 je patrný nárůst počtu obyvatel v městysi Pozořice, který se neustále vyvíjí a roku 2009 dosáhl 2158 obyvatel.

Z grafu vývoje počtu obyvatel z dat ČSÚ lze vysledovat klesající trend do roku 1989, je to způsobené zejména vymíráním původní generace obyvatel. Od roku 1992 je vývoj neustále stoupající.

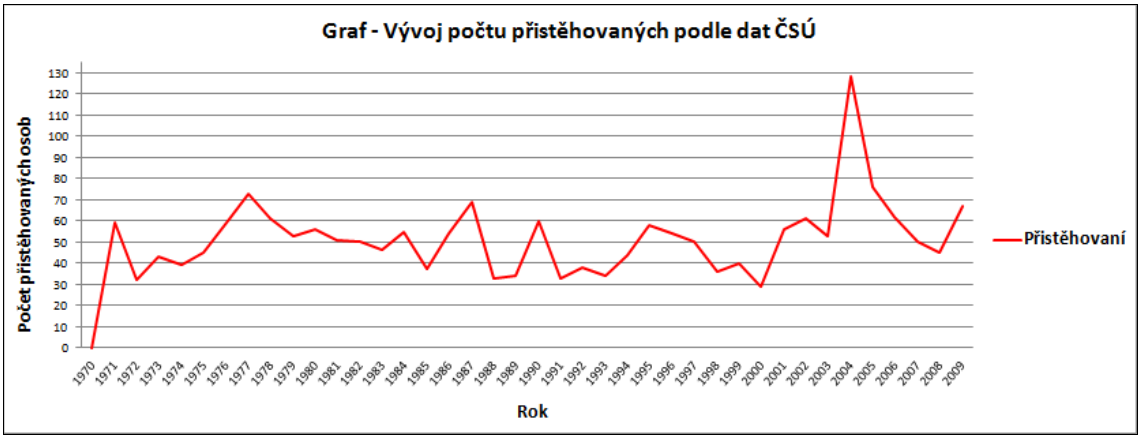
Podrobný přehled viz. Tabulka číslo 1 – 8, příloha str. 78, 79, 80, 81.

Graf 3 Vývoj počtu přistěhovaných osob podle dat z matriky

Zdroj: Podle matriky Pozořic

Graf 4 Vývoj počtu přistěhovaných osob podle dat z ČSÚ

Zdroj: Podle dat z ČSÚ [28]

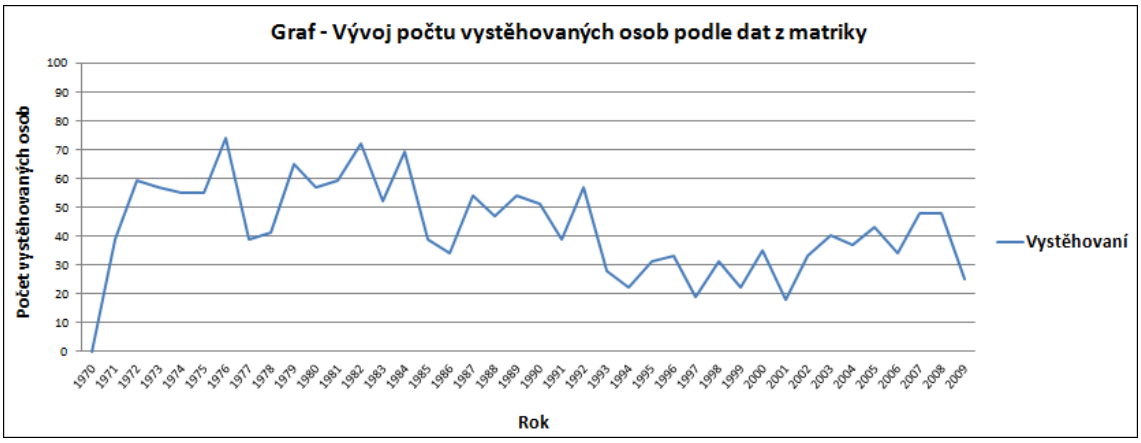
Vývoj počtu přistěhovaných obyvatel podle dat z matriky městyse Pozořice a dat z ČSÚ je téměř shodný. Počet přistěhovaných se pohybuje v intervalu od 30 až do 70 osob za rok.

Největší rozdíl lze vidět v roce 2004 , kdy v datech z ČSÚ je počet přistěhovaných 128 osob a podle dat z matriky, kde je počet přistěhovaných 75 osob.

Průměrná hodnota přistěhovaných do městyse Pozořice je 49 osob.

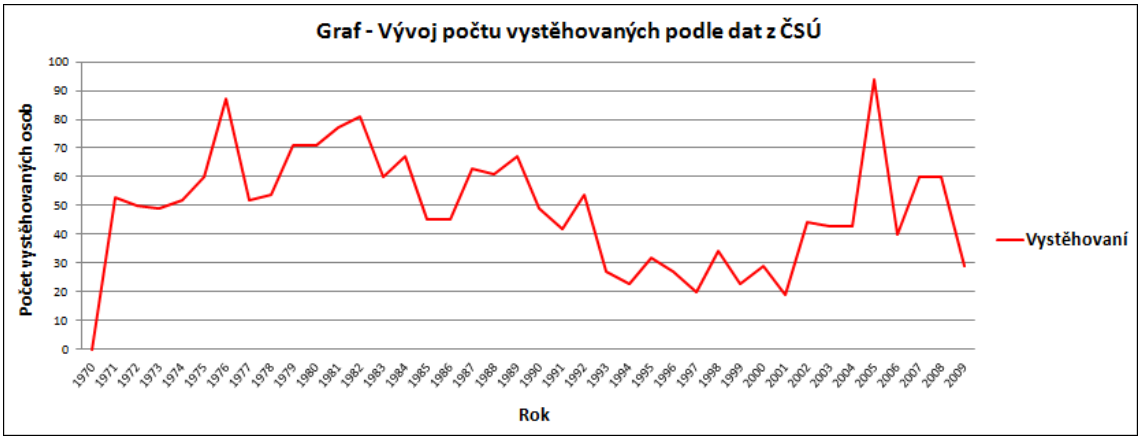
Podrobný přehled viz. Tabulka číslo 1 – 8, příloha str. 78, 79, 80, 81.

Graf 5 Vývoj počtu vystěhovaných osob podle dat z matriky

Zdroj: Podle matriky Pozořic

Graf 6 Vývoj počtu vystěhovaných osob podle dat z ČSÚ

Zdroj: Podle dat z ČSÚ [28]

Při porovnání grafů o vývoji počtu vystěhovaných osob můžeme sledovat v grafu z dat ČSÚ hodnoty vyšší než podle dat z matriky.

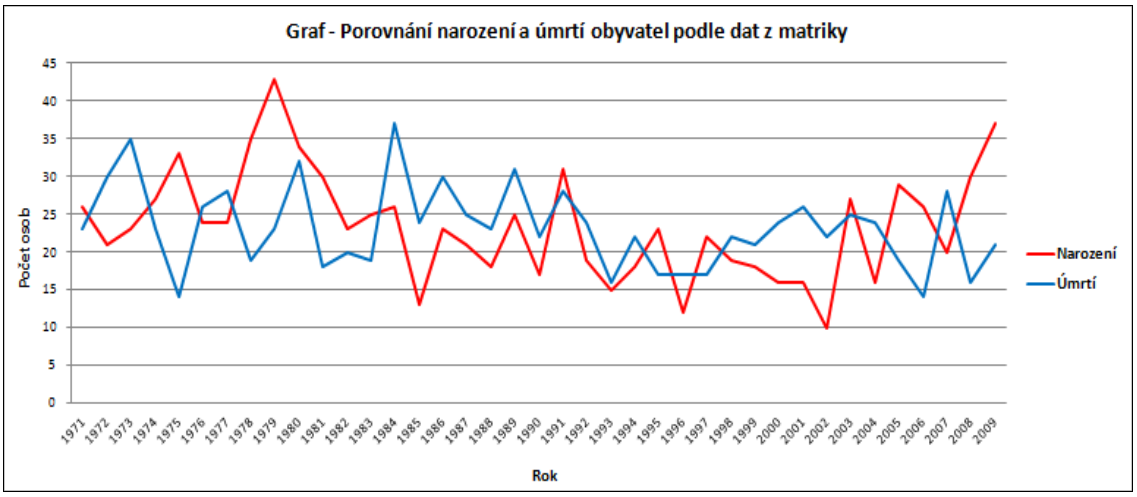
V datech z matriky je nejnižší počet vystěhovaných osob v roce 2001 s 18 obyvateli a nejvyšší počet 74 osob v roce 1976. Průměrně je v tomto období vystěhovaných 44 osob.

Data z ČSÚ uvádějí nejnižší počet 19 osob v roce 2001 a nejvyšší 94 osob v roce 2005.

U obou grafů můžeme pozorovat v letech 1990 – 2000 mírný pokles vystěhovaných osob z městyse Pozořice.

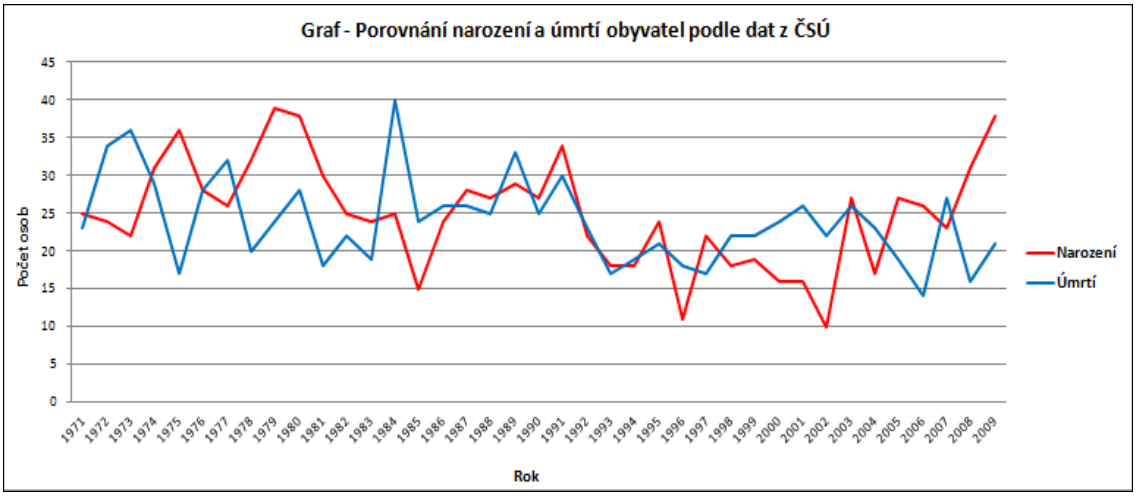
Podrobný přehled viz. Tabulka číslo 1 – 8, příloha str. 78, 79, 80, 81.

Graf 7 Porovnání narození a úmrtí obyvatel podle dat z matriky

Zdroj: Podle matriky Pozořic

Graf 8 Porovnání narození a úmrtí obyvatel podle dat z ČSÚ

Zdroj: Podle dat z ČSÚ [28]

Z grafů, kde porovnávám narození a úmrtí podle dat z matriky městyse Pozořice a z ČSÚ je shoda v počtu narozených s nejmenší hodnotou 10 osob v roce 2002. Co se týče nejvyšších hodnot narozených osob, je v roce 1979 43 osob podle dat z matriky a 39 osob podle dat z ČSÚ.

Počet minimálního úmrtí je shodné v roce 2006 s počtem 14 osob. Nejvíce osob umíralo v roce 1984, podle matriky to bylo 37 osob, podle ČSÚ 40 osob.

Průměrná hodnota narození a úmrtí v městysi Pozořice je v období 1970 – 2009 shodná, a to 23 osob.

Podrobný přehled viz. Tabulka číslo 1 – 8, příloha str. 78, 79, 80, 81.

10. Závěr

Cílem bakalářské práce byla komplexní charakteristika městyse Pozořice společně s ukázkou demografického vývoje obyvatelstva v letech 1970 – 2009 pomocí vybraných ukazatelů: úmrtnost, narození, přistěhovalí, vystěhovalí a celkový vývoj obyvatelstva.

Komplexní charakteristika městyse zahrnuje údaje o historii městyse, vývoji dopravy, služeb a rozvoji obyvatelstva. Tyto údaje jsem zkompletovala.

V demografické části byly analyzovány shodné či odlišné charakteristiky dat z matriky městyse Pozořice a Českého statistického úřadu. Data byla vyhodnocena pomocí grafů.

Ze zjištěných dat je patrné, že se Pozořice neustále rozrůstají a mají větší počet obyvatel. Jednou z příčin růstu obyvatel městyse je přirozený přírůstek a také migrace obyvatel. Také počet vystěhovaných obyvatel je v posledních deseti letech nejnižší. Předpokládám, že celkový vývoj obyvatelstva bude mít stále rostoucí charakter, protože se lidé stěhují z měst do vesnic.

Tato skutečnost by mohla ovlivnit budoucnost městyse dvojím způsobem. Za prvé pozitivně, a to řízeným rozvojem, což by vedlo k zlepšení infrastruktury a služeb. Za druhé negativně, kdy by městys následkem neustálé výstavby změnil svůj vzhled natolik, že by se slučováním s okolními obcemi stal další městskou částí města Brna.

V části naučné stezky Františka Neužila jsem se zajímala o současnou trasu naučné stezky. Cílem bylo navržení nové účelnější trasy této stezky.

Myslím, že pokud dojde ke změně uspořádání tabulí a také k doplnění tabulí, bude naučná stezka Františka Neužila – Krajina mého srdce přínosným prvkem šetrné turistiky v městysi Pozořice.

Silné stránky obce s ohledem na cestovní ruch

- Příroda – Drahanská vrchovina, Moravský kras
- Poloha u lesa, krásná krajina, čistý vzduch
- Nedaleko města Brna (dostupnost práce, kultury), přesto klidná oblast
- Bez průmyslové výstavby
- Kulturní památky a přírodní zajímavosti
- Cyklostezky - léto, běžkování – zima
- Výlety a procházky po městysi a okolí
- Večerní zábava

Slabé stránky obce s ohledem na cestovní ruch

- Chybí vlastní vodní plochy (rybník, koupaliště)
- Výstavba – mění vzhled vesnice
- Absence TIC
- Prezentace naučných stezek
- Kvalita stravovacích zařízení
- Absence ubytovacích zařízení
- Vandalismus

Navržení nápravných opatření na zlepšení podmínek pro cestovní ruch

- Sezónní TIC (léto)
- Zviditelnění naučných stezek (web, tištěná forma)
- Výstavba koupaliště

11. Seznam použité literatury a dalších pramenů

Publikace

DVOŘÁK, Karel. *Krajina mého srdce*. Brno: Středoevropské centrum slovanských studií, o.s., 2007. 60 s. ISBN 80-86735-16-8

KALIBOVÁ, Květa., PAVLIK, Zdeněk., VODÁKOVÁ, Alena. *Demografie (nejen) pro demografy*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993. 125 s. ISBN 80-9014244217

KARTOGRAFIE Praha, a.s. *Školní atlas světa*. 2. vyd. Praha: Kartografie Praha, a.s., 2009. ISBN 978-80-7011-925-9

LIČMAN, Alois. *Slavkovský okres* 1. vyd. Brno: GARN, 2009. 500 s. ISBN 978-80-86347-75-2

Matriční knihy Pozořic. Pozořice: 1970. Neobsahuje ISBN

NEUŽIL, Vojtěch; MAZEL, Zdeněk. *Pozořice s okolím v minulosti a dnes.* Pozořice: Osvětová beseda, 1983. Neobsahuje ISBN

NEUŽIL, Vojtěch; MAZEL, Zdeněk. *Správa obce dříve a dnes*. Pozořice: Osvětová beseda, 1983. Neobsahuje ISBN

NEUŽIL, Vojtěch. *Kronika střediskové obce Pozořic a datech* Pozořice: Osvětová beseda, 1986. Neobsahuje ISBN

NEUŽIL, Vojtěch. *Z historie Pozořicka*. Pozořice: Osvětová beseda, 1987. Neobsahuje ISBN

NEUŽIL, Vojtěch. *Z pozořické minulosti*. Pozořice: Osvětová beseda, 1988. Neobsahuje ISBN

NEUŽIL, Vojtěch. *Z historie Pozořicka.* Pozořice: Osvětová beseda, 1990. Neobsahuje ISBN

SRB, Vladimír. *Úvod do demografie.* 1. vyd. Praha: Nakladatelství politické literatury, 1965. 225 s.

ŠIKL, J. *Kronika městečka Pozořice.* Pozořice: 1923. Neobsahuje ISBN

VYSTOUPIL, Jiří., TARABOVÁ, Zdenka. Základy demografie. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 150 s. ISBN 80-210-3617-6

Elektronické zdroje

[1] *Šalamounová, P.: Demografie – vymezení a historický vývoj oboru* [on line], dostupné z WWW: http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=240&lst=119 [cit. 2012-02-25]

[2] *Kalibová, K.: Demografie – disciplíny* [on line], dostupné z WWW: http://www.demografie.info/?cz_discipliny=&PHPSESSID=dccb9f08e8cd6c53567572514dcb43d1 [cit. 2012-02-25]

[3] *Maryáš, J., Vystoupil, J.: Dynamika obyvatelstva* [on line], dostupné z WWW: http://www.gisaci.upol.cz/filesftp/GEOGRAFIE_OBYVATELSTVA_A_SIDEL.pdf [cit. 2012-02-28]

[4] *Generace* [on line], dostupné z WWW: http://www.demografie.info/?cz_slovnik=&dicID=23 [cit. 2012-03-17]

[5] *Městys* [on line], dostupné z WWW: http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7931#_ftn1 [cit. 2012-03-18]

[6] *Zákon o obcích* [on line], dostupné z WWW: http://search.seznam.cz/?q=128%2F2000+Sb&sId=g61_jzDQC0Lkw5_FcnO9&aq=-1&oq=128%2F2000+Sb&sourceid=top&thru= [cit. 2012-03-18]

[7] *Šetrná turistika* [on line], dostupné z WWW: http://www.ekoporadna.cz/wiki/doku.php?id=doprava:jake_jsou_zasady_setrne_turistiky [cit. 2012-03-19]

[8] *Sdružení obcí Rokytnice* [on line], dostupné z WWW: http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php#c=3634713%252C5457575&z=5&l=ajax_mikro,ajax_mikro_plochy&p=& [cit. 2012-03-19]

[9] *Studánky Pozořice* [on line], dostupné z WWW: http://www.estudanky.cz/vyber-studanek [cit. 2012-03-24]

[10] *Pozořice ulice*[on line], dostupné z WWW: http://www.psc.cz/index.php?q=pozo%C5%99ice&a=Vyhledat [cit. 2012-03-25]

[11] *Splašková kanalizace Pozořice* [on line], dostupné z WWW: http://www.pozorice.cz/index.php?sub=378 [cit. 2012-03-27]

[12] *Znak a prapor Pozořice* [on line], dostupné z WWW: http://www.pozorice.cz/pages/id_obr.php?obr=mestys.gif [cit. 2012-03-28]

[13] *JZD Pozořice* [on line], dostupné z WWW: http://www.brownfieldy-jmk.cz/detail/?id=3408 [cit. 2012-03-27]

[14] *Služby Pozořice* [on line], dostupné z WWW: http://www.mistopisy.cz/soucasnost_pozorice_9320.html [cit. 2012-03-27]

[15] *Obyvatelstvo Pozořice* [on line], dostupné z WWW: http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xb [cit. 2012-03-28]

[16] *Budoucí vývoj městyse Pozořice* [on line], dostupné z WWW: http://www.pozorice.cz/index.php?txt=uzemni_plan_mestyse_ [cit. 2012-03-28]

[17] *Územní plán* [on line], dostupné z WWW: http://www.aurumroom.cz/uzemni-plan-mesta-obce [cit. 2012-03-29]

[18] *Územní studie Lepky* [on line], dostupné z WWW: http://www.pozorice.cz/files/dokumenty/pruvodni_zprava.pdf [cit. 2012-03-31]

[19] *Územní studie Za Myslivcem* [on line], dostupné z WWW: http://www.pozorice.cz/index.php?txt=uzemni_studie_lokality_p3_za_myslivcem_ [cit. 2012-03-31]

[20] *Poustka* [on line], dostupné z WWW: http://www.pozorice.cz/index.php?id_text=1550&search_string=poustka#koment251 [cit. 2012-04-02]

[21] *Hrad Vildenberk* [on line], dostupné z WWW: http://www.hrady.cz/index.php?OID=812 [cit. 2012-04-06]

[22] *Spolky Pozořice* [on line], dostupné z WWW: http://www.pozorice.cz/index.php?id_text=51 [cit. 2012-04-10]

[23] *Přírodní park Říčky* [on line], dostupné z WWW: http://woriwers.majestat.cz/menu/uvod/ricky-prirodni-park [cit. 2012-04-16]

[24] *Dům č. 53* [on line], dostupné z WWW: http://www.pozorice.cz/index.php?id_text=179 [cit. 2012-04-16]

[25] *Naučná stezka* [on line], dostupné z WWW: http://www.stezky.info/ns/obecne-o-stezkach [cit. 2012-04-16]

[26] *Naučná stezka Fr. Neužila* [on line], dostupné z WWW: http://www.pozorice.cz/index.php?id_text=1510 [cit. 2012-04-16]

[27] *Naučná stezka – zastavení* [on line], dostupné z WWW: http://evvojaroska.websnadno.cz/naucne_stezky_okresu_brno-venkov_3.pdf [cit. 2012-04-18]

[28] *Demografické údaje podle obcí* [on line], dostupné z WWW: http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xb [cit. 2012-03-08]

PŘÍLOHY

12. Seznam příloh

Tabulky

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1970 - 1979 podle ČSÚ 78
Tabulka 2 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1970 - 1979 podle matriky Pozořice 78
Tabulka 3 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1980 - 1989 podle ČSÚ 79
Tabulka 4 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1980 - 1989 podle matriky Pozořice 79
Tabulka 5 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1990 - 1999 podle ČSÚ 80
Tabulka 6 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1990 - 1999 podle matriky Pozořice 80
Tabulka 7 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 2000 - 2009 podle ČSÚ 81
Tabulka 8 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 2000 - 2009 podle matriky Pozořice 81

Mapy

Mapa číslo 12 Sdružení obcí Rokytnice 82
Mapa číslo 13 Městys Pozořice současnost 83

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1970 - 1979 podle ČSÚ

Rok	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Stav k 31.12.
1970	-	-	-	-	-
1971	25	23	59	53	1 987
1972	24	34	32	50	1 959
1973	22	36	43	49	1 939
1974	31	29	39	52	1 928
1975	36	17	45	60	1 932
1976	28	28	59	87	1 904
1977	26	32	73	52	1 919
1978	32	20	61	54	1 938
1979	39	24	53	71	1 935

Zdroj: Data ČSÚ

Tabulka 2 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1970 - 1979 podle matriky Pozořice

Rok 1970	celkem
narození	
přihlášení	
přírůstek celkem	
úmrtí	
odhlášení	
celkem	1976

Rok 1971	celkem
narození	26
přihlášení	63
přírůstek celkem	89
úmrtí	23
odhlášení	39
celkem	2003

Rok 1972	celkem
narození	21
přihlášení	32
přírůstek celkem	53
úmrtí	30
odhlášení	59
celkem	1967

Rok 1973	celkem
narození	23
přihlášení	43
přírůstek celkem	66
úmrtí	35
odhlášení	57
celkem	1931

Rok 1974	celkem
narození	27
přihlášení	39
přírůstek celkem	66
úmrtí	23
odhlášení	55
celkem	1919

Rok 1975	celkem
narození	33
přihlášení	45
přírustek celkem	78
úmrtí	14
odhlášení	55
celkem	1926

Rok 1976	celkem
narození	24
přihlášení	59
přírustek celkem	83
úmrtí	26
odhlášení	74
celkem	1909

Rok 1977	celkem
narození	24
přihlášení	71
přírustek celkem	95
úmrtí	28
odhlášení	39
celkem	1938

Rok 1978	celkem
narození	35
přihlášení	57
přírustek celkem	92
úmrtí	19
odhlášení	41
celkem	1970

Rok 1979	celkem
narození	43
přihlášení	50
přírustek celkem	93
úmrtí	23
odhlášení	65
celkem	1975

Zdroj: Podle matriky Pozořic

Tabulka 3 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1980 - 1989 podle ČSÚ

Rok	Narození	Zemřelí	Přistě-hovalí	Vystě-hovalí	Stav 31.12.
1980	38	28	56	71	1 930
1981	30	18	51	77	1 948
1982	25	22	50	81	1 920
1983	24	19	46	60	1 911
1984	25	40	55	67	1 884
1985	15	24	37	45	1 867
1986	24	26	54	45	1 874
1987	28	26	69	63	1 882
1988	27	25	33	61	1 856
1989	29	33	34	67	1 819

Zdroj: Data ČSÚ

Tabulka 4 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1980 - 1989 podle matriky Pozořice

Rok 1980	celkem
narození	34
přihlášení	52
přírůstek celkem	86
úmrtí	32
odhlášení	57
celkem	1973

Rok 1981	celkem
narození	30
přihlášení	52
přírůstek celkem	82
úmrtí	18
odhlášení	59
celkem	1978

Rok 1982	celkem
narození	23
přihlášení	50
přírůstek celkem	73
úmrtí	20
odhlášení	72
celkem	1959

Rok 1983	celkem
narození	25
přihlášení	45
přírůstek celkem	70
úmrtí	19
odhlášení	52
celkem	1958

Rok 1984	celkem
narození	26
přihlášení	59
přírůstek celkem	85
úmrtí	37
odhlášení	69
celkem	1937

Rok 1985	celkem
narození	13
přihlášení	37
přírůstek celkem	50
úmrtí	24
odhlášení	39
celkem	1924

Rok 1986	celkem
narození	23
přihlášení	53
přírůstek celkem	76
úmrtí	30
odhlášení	34
celkem	1936

Rok 1987	celkem
narození	21
přihlášení	74
přírůstek celkem	95
úmrtí	25
odhlášení	54
celkem	1952

Rok 1988	celkem
narození	18
přihlášení	33
přírůstek celkem	51
úmrtí	23
odhlášení	47
celkem	1933

Rok 1989	celkem
narození	25
přihlášení	33
přírůstek celkem	58
úmrtí	31
odhlášení	54
celkem	1906

Zdroj: Podle matriky Pozořic

Tabulka 5 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1990 - 1999 podle ČSÚ

Rok	Narození	Zemřelí	Přistě-hovalí	Vystě-hovalí	Stav 31.12.
1990	27	25	60	49	1 832
1991	34	30	33	42	1 882
1992	22	23	38	54	1 865
1993	18	17	34	27	1 873
1994	18	19	44	23	1 893
1995	24	21	58	32	1 922
1996	11	18	54	27	1 942
1997	22	17	50	20	1 977
1998	18	22	36	34	1 975
1999	19	22	40	23	1 989

Zdroj: Data ČSÚ

Tabulka 6 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 1990 - 1999 podle matriky Pozořice

Rok 1990	celkem
narození	17
přihlášení	59
přírůstek celkem	76
úmrtí	22
odhlášení	51
celkem	1909

Rok 1991	celkem
narození	31
přihlášení	35
přírůstek celkem	66
úmrtí	28
odhlášení	39
celkem	1906

Rok 1992	celkem
narození	19
přihlášení	38
přírůstek celkem	57
úmrtí	24
odhlášení	57
celkem	1883

Rok 1993	celkem
narození	15
přihlášení	36
přírůstek celkem	51
úmrtí	16
odhlášení	28
celkem	1889

Rok 1994	celkem
narození	18
přihlášení	45
přírůstek celkem	63
úmrtí	22
odhlášení	22
celkem	1907

Rok 1995	celkem
narození	23
přihlášení	57
přírůstek celkem	80
úmrtí	17
odhlášení	31
celkem	1940

Rok 1996	celkem
narození	12
přihlášení	53
přírůstek celkem	65
úmrtí	17
odhlášení	33
celkem	1955

Rok 1997	celkem
narození	22
přihlášení	48
přírůstek celkem	70
úmrtí	17
odhlášení	19
celkem	1989

Rok 1998	celkem
narození	19
přihlášení	35
přírůstek celkem	54
úmrtí	22
odhlášení	31
celkem	1990

Rok 1999	celkem
narození	18
přihlášení	38
přírůstek celkem	56
úmrtí	21
odhlášení	22
celkem	2001

Zdroj: Podle matriky Pozořic

Tabulka 7 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 2000 - 2009 podle ČSÚ

Rok	Narození	Zemřelí	Přistě-hovalí	Vystě-hovalí	Stav 31.12.
2000	16	24	29	29	1 981
2001	16	26	56	19	2 000
2002	10	22	61	44	2 005
2003	27	26	53	43	2 016
2004	17	23	128	43	2 095
2005	27	19	76	94	2 085
2006	26	14	62	40	2 119
2007	23	27	50	60	2 105
2008	31	16	45	60	2 105
2009	38	21	67	29	2 160

Zdroj: Data ČSÚ

Tabulka 8 Vývoj počtu obyvatel městyse Pozořice v letech 2000 - 2009 podle matriky Pozořice

Rok 2000	celkem
narození	16
přihlášení	29
přírůstek celkem	45
úmrtí	24
odhlášení	35
celkem	1987

Rok 2001	celkem
narození	16
přihlášení	51
přírůstek celkem	67
úmrtí	26
odhlášení	18
celkem	2010

Rok 2002	celkem
narození	10
přihlášení	56
přírůstek celkem	66
úmrtí	22
odhlášení	33
celkem	2021

Rok 2003	celkem
narození	27
přihlášení	42
přírůstek celkem	69
úmrtí	25
odhlášení	40
celkem	2025

Rok 2004	celkem
narození	16
přihlášení	75
přírůstek celkem	91
úmrtí	24
odhlášení	37
celkem	2055

Rok 2005	celkem
narození	29
přihlášení	71
přírůstek celkem	100
úmrtí	19
odhlášení	43
celkem	2093

Rok 2006	celkem
narození	26
přihlášení	50
přírůstek celkem	76
úmrtí	14
odhlášení	34
celkem	2121

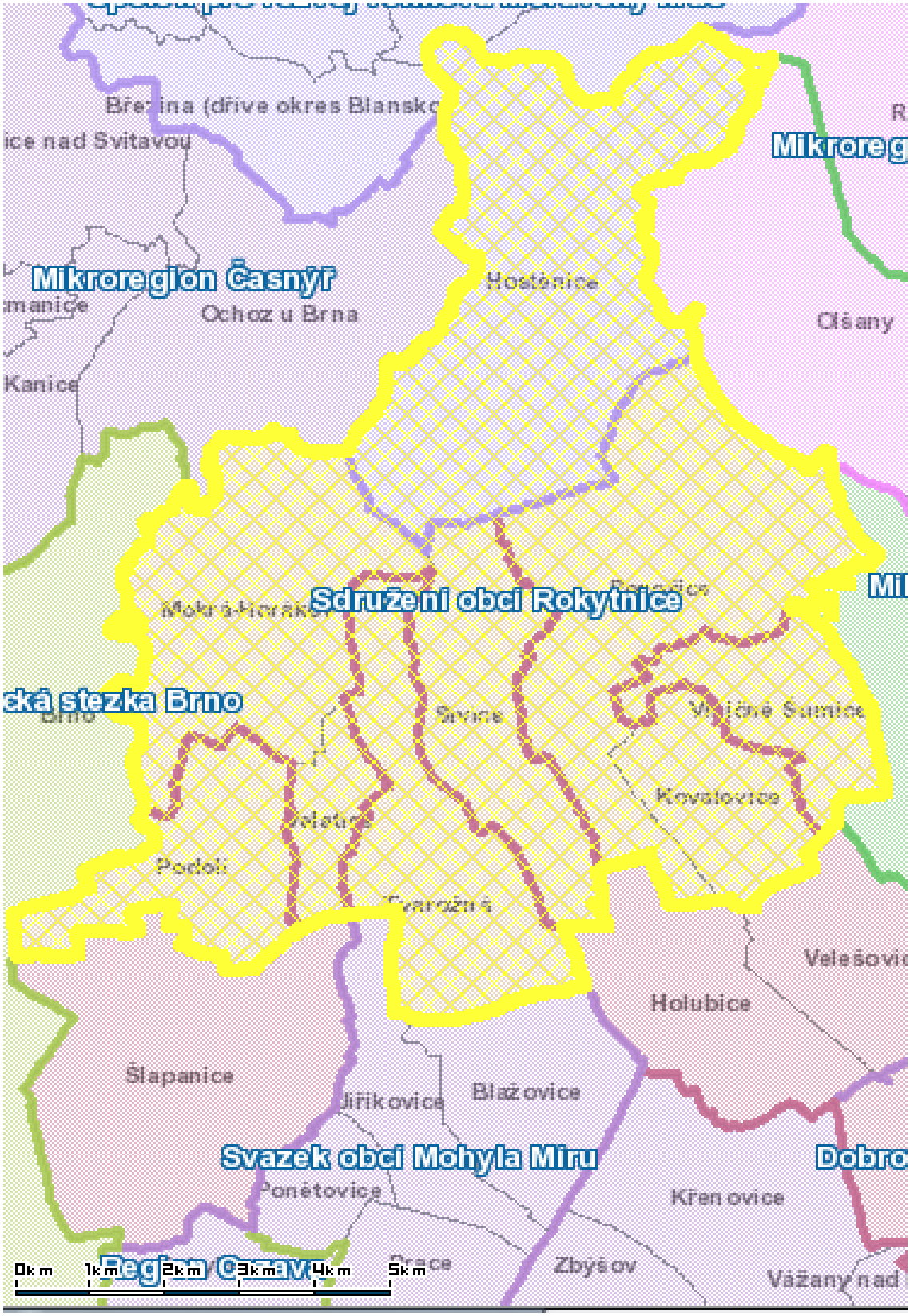
Rok 2007	celkem
narození	20
přihlášení	38
přírůstek celkem	58
úmrtí	28
odhlášení	48
celkem	2103

Rok 2008	celkem
narození	30
přihlášení	40
přírůstek celkem	70
úmrtí	16
odhlášení	48
celkem	2109

Rok 2009	celkem
narození	37
přihlášení	58
přírůstek celkem	95
úmrtí	21
odhlášení	25
celkem	2158

Zdroj: Podle matriky Pozořic

Mapa číslo 12 Sdružení obcí Rokytnice

Zdroj: http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php#c=3634713%252C5457575&z=5&l=ajax_mikro,ajax_mikro_plochy&p=&

Mapa číslo 13 Městys Pozořice současnost

Zdroj: http://geoportal.cuzk.cz/cuzk_wmsklient/Default.aspx?crs=EPSG%3A102067&bbox=-586128.4566670159,-1161220.2762737635,-582589.0316735255,-1159137.4942444244&variant=ortofoto